Türkiye ve Türkiye Kürdistanı Sol Birliği'nin aylık yayın organı

1 Haziran 1988
Yıl 4, Sayı 37
Fiyatı: 1,- DM

SOL BİRLİK

Birlik
Mücadele
Dayanışma

1 MAYISLAR ENGELLENEMEZ

Özgür 1 Mayıslar İçin İleri

İşçi sınıfının uluslararası birlik, dayanışma ve mücadele günü 1 Mayıs tüm dünyada ve ülkemizde coşkuyla kutlandı.

1 Mayıs 1988'de dünya emekçileri baskı ve sömürüye karşı, işçi hakları, demokrasi ve barış için mücadele bayrağını yükselttiler.

Uluslararası işçi sınıfı, demokrasi ve barış güçleri 1 Mayıs alalarında insanlığın savaşlardan ve yığınsal kırım silahlarından kurtarılması, işsizliğe karşı savaş, yaşam koşullarının iyileştirilmesi, barış ve silahsızlanma yönünde istemlerini dile getirdiler.

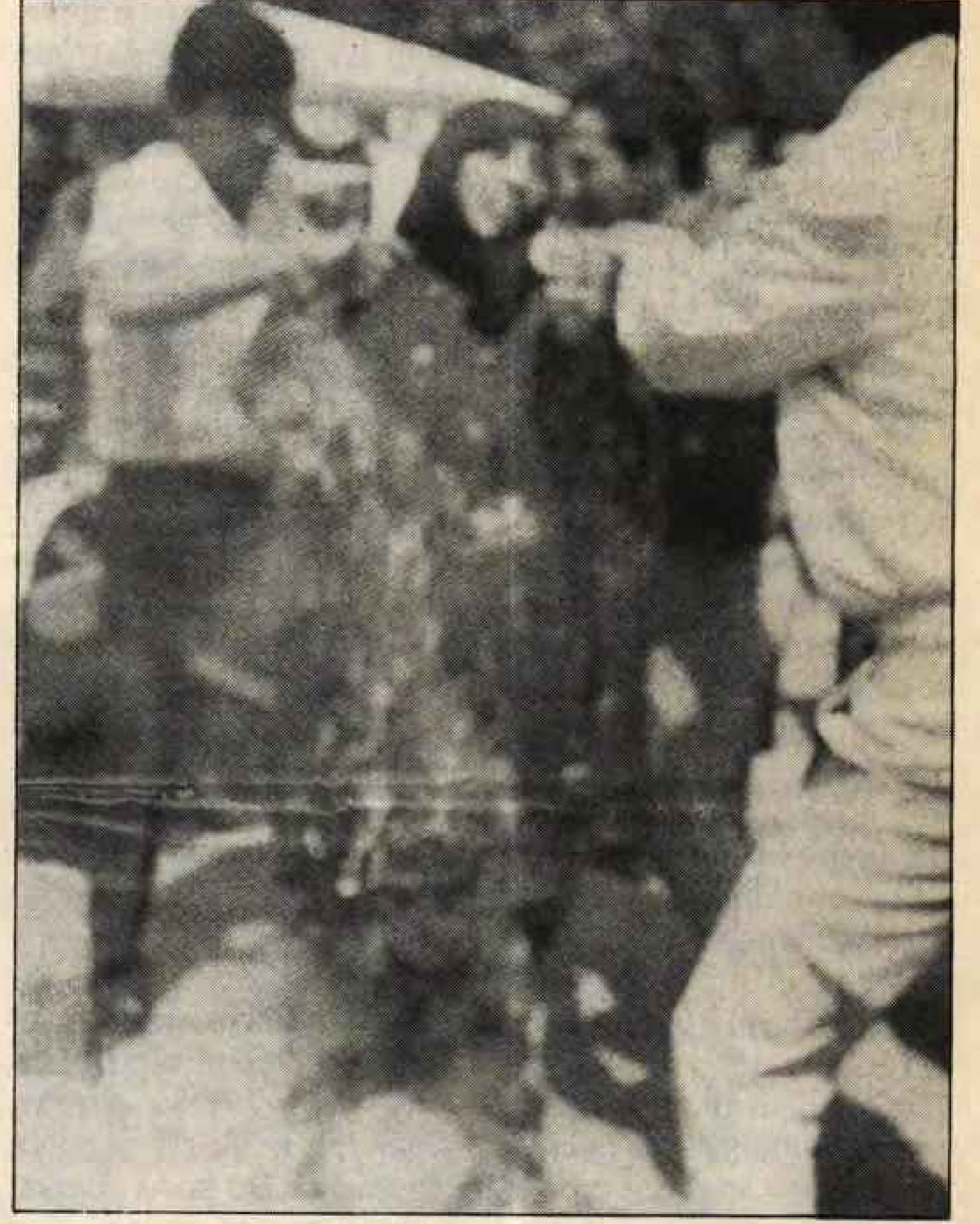
Ülkemizde, demokrasi güçleriyle gerici güçler arasında mücadele alanı olan 1 Mayıs, bu yıl demokrasi mücadelesinin önemli bir alanına dönüştü.

Özgür gösteri hakkını yasaklar altında tutanlar, demokrasi düşmanları bu yıl da, 1 Mayıs öncesinde yarattıkları terör ortamıyla 1 Mayıs kutlamalarını engellemeye çalıştılar. Ancak demokrasi güçlerinin kararlı mücadeleleriyle 1 Mayıs üzerindeki yasak perdesi adım adım yeniden yırtılmaya başlandı.

İlerici yurtsever güçlerin 12 Eylül 1980'den bu yana yükselttikleri *"1 Mayıssız Demokrasi Olmaz"* belgisi yine gündemdeydi. Geçtiğimiz yıl parlamentoda tartışma konusu olan, 1 Mayıs üzerindeki yasak ve bunun kaldırılması istemi, Bu 1 Mayıs'ta toplumun değişik güçlerinde 1 Mayıs'ın özgürce alanlarda kutlanması girişimine dönüştü. 1 Mayıs emeğin bayramını alanlarda özgürce kutlamak isteyen ilericiler, devrimciler, özgür gösteri hakkını savunan geniş güçler, 1980'den bu yana ilk kez rejimin tüm tehdit ve saldırılarına karşın sokağa çıktılar. 1 Mayıs'ı sürekli olarak yasakla kapsamı içine almaya çalışanlar, işçi sınıfının birlik dayanışma ve mücadele gününün Türkiye ve T.Kürdistanı'nda çeşitli biçimlerde kutlanmasının önüne geçemediler.

1 Mayıs'ın yasal olarak alanlarda kutlanmasını isteyen Türk-İş'e bağlı Petrol-İş, Deri-İş ve Tüm-tis ile bağımsız Otomobil-İş ve Banks sendikalarının 1 Mayıs günü miting yapma isteği, valilikçe İstanbul'un "Olağanüstü hal bölgesi" içinde olduğu gerek-

Devamı 7. sayfada

Cezaevlerindeki İnsanlık Dışı Uygulamalara Karşı Mücadele Sürüyor

"Çocuklarımız 7 gündür aç bayramı da aç geçirecekler. Başbakan sözünde dursun"

Diyarbakır Belediyesi önünde üzerlerine benzin dökerek kendilerini yıkmak isteyen tutuklu anneleri Rahime Şahin ve Saliha Şener bu sözleri söylerken elbiseleri tutuşmuştu bile. Çevredeki insanlar bayram alışverişi yaparken bu anneler neden kendilerini yakmak istediler? Onlar, ölümü göze alarak tek bir istekte bulunuyorlardı: Çocuklarının, uzun direnişler sonunda, hayatları pahasına Diyarbakır Askeri Cezaevi'nde kazandıkları hakları sivil cezaevinde de uygulanması için başlattıkları açlık grevindeki isteklerinin kabul edilmesi. Ardından, anneler polisce gözaltına alındılar.

Devamı 3. sayfada

Darbe tehditleri sökmeyecektir

Cumhurbaşkanı Kenan Evren yaptığı bir konuşmada, "Eğer ülke yeniden 12 Eylül öncesinin şartlarına sürüklenirse, silahlı kuvvetler, cumhuriyeti koruma görevlerini yerine getirecektir" dedi. Evren'in bu sözleri, "Eğer olaylar bu şekilde gelişmeye devam ederse yeni askeri darbe olur" demekti ve nitekim de öyle yorumlandı. Çeşitli politik partiler, kuruluşlar, yayın organları ve kamuoyunda tanınmış kişilikler bu açıklamaya tepki gösterdiler. Parti liderleri Evren'le görüştüler. Evren sözlerinin yanlış anlaşıldığını, kendisinin "demokrasiye bağlı olduğunu" ve kendisi başta bulundukça bir darbeye izin vermeyeceğini açıkladı. Bu arada bir yayın organında Evren'in kendisine böyle bir konuşma yapmak gereğini neden duyduğunu soranlara, "Bunu ben söylemeseydim de başkaları mı söyleseydi?" dediği yer aldı. Evren böylece Genelkurmay'ın ve ordunun komuta kademesinin bir "uyarısını" kendisinin açıkladığını belirtmiş oluyordu.

Türkiye ve T.Kürdistanı'nın bugünkü koşullarında yeni bir askeri darbe ve açık faşist diktatörlüğe geçiş tehlikesi var mıdır? 12 Eylül 1980 sonrasında, cumhuriyet tarihinin hiçbir döneminde görülmedik bir baskı uygulanmıştır. Demokratik kuruluşlar kapatılmış, yasalar istenildiği gibi değiştirilmiş, baskı kanunları çıkartmada engelle karşılaşılmamış, emekçileri soyup soğana çeviren bir ekonomik-politika izlenmiş, ilerici güçlere karşı tutuklamalar, işkence, idam ve katliamlar uy-

Devamı 7. sayfada

Tartışılan Demokrasidir

Havalar ısınıyordu ve turizm mevsimini açmanın zamanıydı. Her yıl olduğu gibi Antalya değil de, bu kez Karadeniz'de "mevsimi açmayı" düşünüyordu. Her şey hazırlandı, her zamanki gibi ilkokul çocukları dizildi ve Evren mikrofonu eline aldı. Aslında ne diyeceği belliydi. Basın Danışmanı Ali Baransel daha önce basına açıklamıştı: Kimilerinin kulaklarını çekecekti.

"Türkiye yine aynı durumlarla karşı karşıya gelirse, silahlı kuvvetler müdahale eder" diye başladı Evren ve "İnsan hafızası unutmaya meyaldir, unutanların kulağına tekrar girmesi için bunları hatırlatmakta yarar var" diye bitirdi sözlerini. Gerçi, Evren'in üniforması üzerinde yoktu ama, 12 Eylül'ün darbeci generali "formunu yitirmemişti" ve cumhurbaşkanı olarak da ordu adına konuşabilirdi. Nitekim öyle de yaptı.

Demokratik bir rejimde bir cumhurbaşkanı kürsüye çıksa askerler adına darbe tehditine kalkışsa herhalde çok garip olurdu. Belkide yargılanır, yada tıbbi müşahade altına alınırdı. Ama, bizde böyle bir rejim olmadığı için, Evren tehditlerini savurmayı sürdürdü ve kamuoyunun, muhalefet partilerinin sert tepkilerine rağmen, "Haksızmıyım söylediklerimde" bile dedi. "Sivilleşme" ve "demokrasiye geçiş" yanlısı Özal ise, Evren'in yanlış anlaşıldığı görüşündeydi ve ayrıca ekliyordu: "12 Eylül'ü doğru buluyorum" Böylece, gelişen tartışmalarda 12 Eylül'ün meşruluğuna toz kondurmamış da oluyordu.

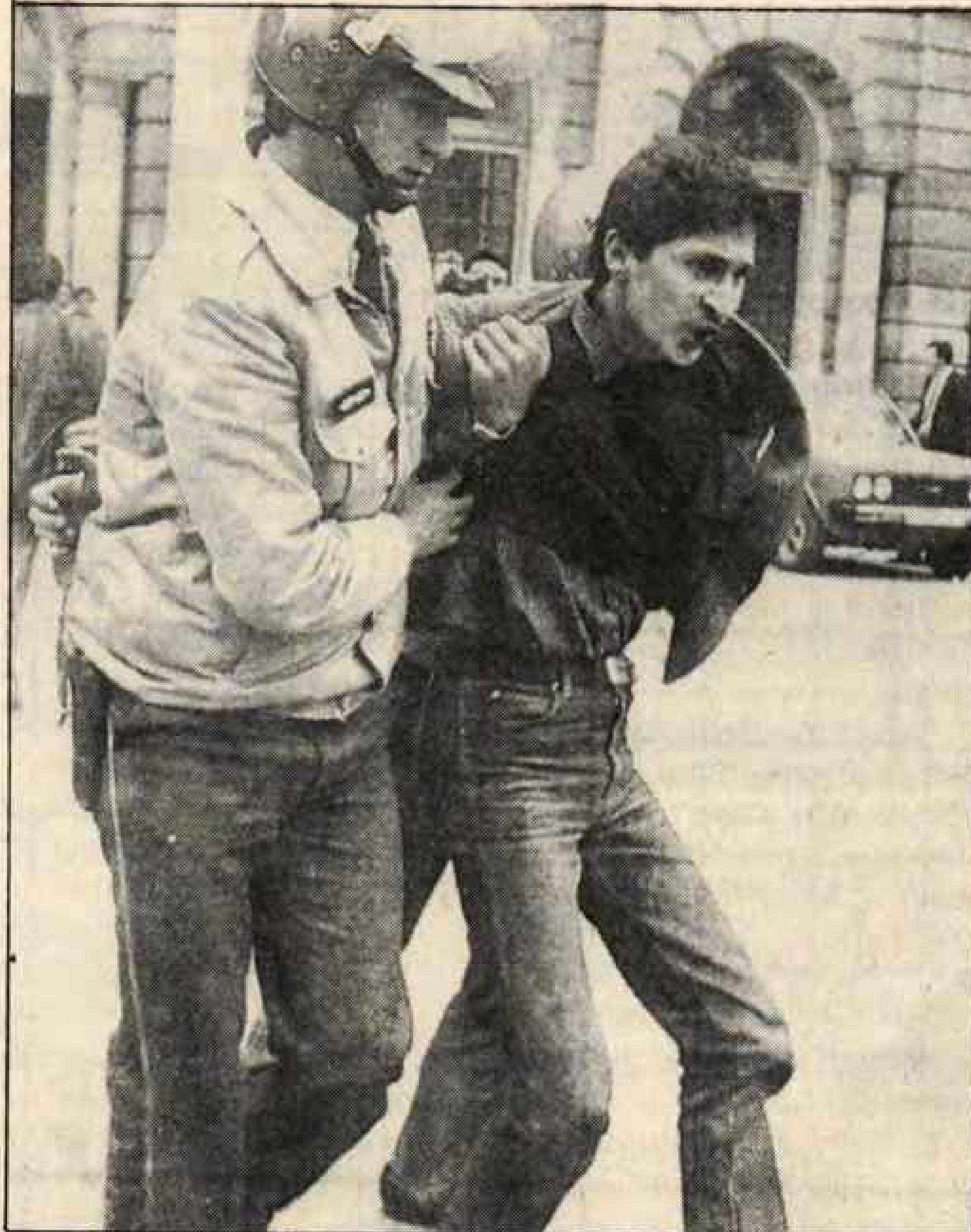
"Halk istemeseydi bizi tükürükle boğardı" diyen Evren, 12 Eylül günü halkın gögsüne nasıl süngü dayadığını unutmuş gözükmektedir. Oysa, 12 Eylül'ün üzerinden

Devamı 7. sayfada

SOL BİRLİK

Üniversite Gençliğinin Yasal Örgütlenme Hakkına Yeni Bir Saldırı

ÖĞRENCİ DERNEKLERİ KAPATILMAK İSTENİYOR

Demokratik gençlik hareketinin demokrasiyi kazanma mücadelesindeki saygın yerine yeni bir saldırı girişiminde bulunan hükümet, Milli Güvenlik Kurulu'nun görüşleri, "Emniyet Yetkilileri"nin önerileri doğrultusunda derneklerin kapatılmasını gündeme getirdi. Üniversite öğrencilerinin haklarını savundukları eylemleri "anarşi" olarak niteleyen rejim, öğrenci derneklerinin kamuoyundan gördüğü desteği geriletme çabasında

Barış ve demokrasi mücadelesinin dinamik gücü demokratik öğrenci hareketi bu aşamadaki konumlarını korumada kararlı gözüküyor.

Konuyla ilgili yazımızı 5. sayfa'da bulabilirsiniz.

M.Gorbaçov'un Prag'da yaptığı konuşmanın tam metnini yayınlıyoruz

"Avrupa Evimiz"

Biz Paris, Londra ve Roma'ya, orta menzilli nükleer roketlerden Avrupa'yı kurtarmak için yardıma hizmet etmeye ve sonuçta nükleer silahsızlanmaya geçmeye davet ediyoruz. Yeni bir politik düşünce yolunu Avrupa'da değil de, başka nerede açma zamanı gelmiştir?

İzninizle bu bağlamda bugün dünyada Avrupa'nın rolü üzerine konuşacağım.

Biz Avrupa'ya bizim dış politikamızda ilk sırada önem veriyoruz. Niçin böyle? Çünkü, herşeyden önce, bizim halklarımız bu kıtada yaşıyor, çünkü diğer halklarla birlikte bu kıta burada doğan uygarlığın meşru mirasçılarıdır ve onun gelişmesinde kaçınılmaz bir pay sahibidirler.

Sosyalizm, yeryüzünün bu bölümünün yüzyıllık tarihinde köklü bir dönüşümü temsil etmekte, bu geçişte öteden beri savaşlar tarafından biçimlenmiştir. Faşizmin yokedilmesi ve Doğu Avrupa ülkelerinde sosyalist devrimlerin zaferi, bu kıtada yeni bir durum oluşturdu. Burada bitmez tükenmez silahlı çatışmalar zincirini koparmayı hedefleyen muazzam bir güç doğmuştu.

Biz şimdi de kıtanın karşı karşıya duran askeri bloklara ayrılmasına karşı, silah yığınağına karşı, savaş tehlikesinin kaynağı olan herşeye kesinlikle karşıyız. Yeni düşünce ışığında biz, **"Tüm Avrupa Evi"** fikrini oluşturduk. Bu fantazi ile uydurulmuş bir fikir değil, tersine kıtadaki durumun ciddi bir analizi sonucudur. **"Tüm Avrupa Evi"** sözcüğünün önemi, her şeyden önce, her ne kadar burada farklı toplumsal sistemlere ve karşılıklı askeri bloklara bağlı olan devletler söz konusu ise de belirli bir bölünmezliğin tanınmasıdır. Avrupa, gerçek olanakları ile karşılaşılan sorunları çözmek için birleşiyor. Büyük bir nüfus yoğunluğu ve göçün yüksek düzeyi bakımından Avrupa, silahlarla aşırı doymuştur. Bu kıtada herbiri 3'er milyon insan gücündeki ordular karşı karşıyadır. "Konvansiyonel" bir savaş bile, burada yıkıcı olacaktır. Sadece bundan dolayı değil, çünkü bugünkü konvansiyonel silahlar İkinci Dünya Savaşında kullanılan silahlardan birkaç kat daha yıkıcıdır ve aynı zamanda da Avrupa'da yaklaşık 200 atom santrali ve dallanıp budaklanmış büyük kimyasal fabrikalar ağı vardır. Bu, kıtada yaşamın yıkımını olanaksız yapacaktır.

Çevre kirliliğini alınız. Kıtamızda sanayileşme ve ulaşım öyle ölçüler almıştır ki, çevrenin tehlikeye girmesi şimdiden kritik bir noktaya ulaşmıştır. Bu sorun ulusal sınırları çoktan aşmış, tüm Avrupa sorunu olmuştur.

Avrupa'nın iki bölümünde bütünleşme sürecinin gelecekte nasıl gelişeceği üzerine de yeniden düşünmenin zamanı gelmiştir. Dünya ekonomisinin yasaları objektiftir. Ama bilimsel-teknik ilerleme de, karşılıklı avantajlı işbirliğinin şimdiye kadar bilinmeyen biçimlerini aramayı zorluyor. Karşılıklı Ekonomik Yardımlaşma Konseyi, tüm Avrupa halklarının çıkarları temelinde bir köprü kurmak için bir sinyal verdi. Sosyalist topluluk ülkelerinin ekonomisindeki yeni süreçlerin, Avrupa'nın her iki yarısının işbirliğini aktifleştireceği ve genişletece ği, aynı zamanda yeni biçimlerle dolduracağı tahmin edilebilir.

"Atlantik'ten Ural'a" bir Avrupa —bu yüksek tinsel anlamda da kültürel— tarihsel bir kategoridir. Burada Rönesans fikirleriyle dünya uygarlığı ve kültürü zenginleşti, sosyalizmin hümanist gelenek ve öğretisi önemli bir gelişme geçirdi, dünyanın bilimsel bilgisinin ve sanatsal teşhisinin tüm alanlarında paha biçilmez fonlar, tüm Avrupalı ulusların dahi insanlarının çabalarıyla oluşturuldu. Bu nedenle, biz Avrupa için nükleer bir krematoryom yerine, çok çeşitli ve aynı zamanda birleşik Avrupa kültürünün barışçıl gelişmesini öneriyoruz.

Bizim "Bütün Avrupa Evi" düşüncemiz, onun kapılarını herhangi birilerine kapamak gibi bir niyeti içermemektedir. Tam tersine, Avrupa'nın ilerlemesi, geri kalan tüm dünyanın ilerlemesinde daha büyük bir pay sahibi olmasını olanaklı kılacaktır. Avrupa, açlık, borçlanma, az gelişmişlik ve silahlı çatışmaların önlenmesi sorunlarının çözümüne katılmaktan kaçınmamalıdır. Kuşkusuz Avrupa halkları iyi komşuluk ve güven, biraradа yaşama ve işbirliği ortamının kıtada yerleşmesinden yanadır. Bu kelimenin gerçek anlamında yeni bir politik düşüncenin zaferi olurdu.

Bu amaca doğru hareket kesinlikle sadece moral biçimindeki düşüncelerin dayatmasıdır. Bu, tüm Avrupa uluslarının temeldeki çıkarlarına uygundur. Karşılıklı bağımlılık çağımızda süreklі ortaya çıkan büyük sorunlar, Avrupa'nın ortak çabalarıyla, hem de tüm uluslararası toplumun ortak çabalarıyla çözülebilir. Terörizm, suçluluğun artışı, uyuşturucu madde alışkanlığı gibi, uygarlığı tehdit eden arazlara karşı mücadele birleşmeyi talep etmiyor mu? Açık değil mi: Bugün AIDS gibi böylesi yeni, insanlığın üzerine çöreklenen kötülüğe karşı mücadelede çabaları birleştirmezsek, yarın çok geç olabilir.

Bu sıralamalar devam ettirilebilir. Kelimenin en gerçek anlamında, onlarca aşırı karmaşık sorunlar bugün global sorunlardır. Bu demektir ki, bu sorunlar ancak birleşmiş uluslararası toplum tarafından çözülebilir. Avrupa onurlu bir örnek verebilir ve ülkelerimizin bu konuda onurlu payını yerine getireceğinden kesinlikle eminiz.

Çekoslovakya'nın bir Ekonomi Forumu girişi çağrısını bu bağlamda düşünüyoruz. Biz devletlerin ekonomik güvenliğinin sağlamlaşmasında ve karşılıklı avantajlı bir işbirliğinin gelişmesinde bunun önemli bir rol oynayabileceğine inanıyoruz.

Helsinki Konferansı ülkelerinin Moskova'da insancıl işbirliğinin gelişmesi için bizim yaptığımız konferans önerisi de aynı çıkarların dayatmasıdır.

Biz çatışma gerginliğini sadece kısmen de olsa yumuşatacak her fikrin değerli olduğunu, yaygınlaştırılmasını ve tartışılmasını düşünüyoruz. Birlikte şimdiye kadar çok şey yapıldı, böylelikle ortak Avrupa Evi kelimesi yerleşti. Avrupa'nın savaş sonrası düzeni genel olarak tanındı. Tüm Avrupa ülkeleri arasında güveni adım adım sağlamlaştırmayı olanaklı kılan Helsinki süreci yaşıyor.

Bu anlamda davranmak, ortak çıkarları tanımak, askeri çatışma düzeyini düşürmek ve nükleer silahsız bir dünyaya ulaşmaya çalışmak -Biz böyle birşeyi Avrupa'da oluşturmak istiyoruz.

M. Gorbaçov,

Prag, 10 Nisan 1987

SELİM YALÇIN (TKP)

"ÇAĞIN DAVASI"

"Amerika, İngiltere, Fransa, İtalya gibi devletlerin tamamiyle komünist faaliyetleri önledikleri söylenemez. İtalya'da komünizmle sürekli mücadele edilmiştir. Buna rağmen, Komünist Partisi güçlü bir parti niteliğini muhafaza etmektedir. Fransa'da siyasi hadiselerde komünistlerin güçlü oldukları hissedilmektedir. Buna rağmen, komünistlerle mücadele halen sürmektedir."

Yukarıdaki sözler, 8 Haziran'da başlayacak olan ve TİP Genel Sekreteri Nihat Sargın ile TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu'nun yargılanmak istendiği mahkemeye sunulacak olan iddianamede yeralıyor. Sözkonusu iddianamenin "ilmi kısmı"nı hazırlamış olmakla övünen Ankara DGM Savcısı Demiral, bu davanın "çağın davası" olacağını söylüyor.

Gerçekte ise, iddianame günümüz dünyasının gerçekliğini tanımamakta direnen anlayışı ifade ediyor. Bu anlayış, komünist hereketin varlığını kabul etmemek için Batı Avrupa'daki komünist partilerin varlıklarını dahi tartışma konusu yapmaya çalışıyor. "Çağ atladık" diyenler, bu yaklaşımlarıyla, Batı Avrupa'daki politik demokrasilere yasakçı rejimleriyle örnek olmayı amaç ediniyorlar, "komünistlerle mücadele" dersleri veriyorlar.

Bu 12 Eylülcü mantık, dünya komünist hareketini, Türkiye'de de ilerici, sol hareketi sindirmeyi, yokedebilmeyi uman gerici, militarist, çağdışı mantıktır.

"Çağın davası"na temel olacak bu iddianamede çağdaş olan hiç bir şey yoktur. İddianameyi hazırlayan mantık, yalnızca, ülkemizde ilericileri, yurtseverlere yüzlerce yıl ceza kesenlerin, gencecik insanları idama gönderenlerin kafa yapısını yansıtıyor. Esasen, bu iddianame ile yargılanmak istenen düşüncedir. Bu dava, hiç bir demokratik ülkede yasaklı olmayan düşünceye, bu düşüncenin örgütlenmesine karşı açılmıştır. Bu açıdan, mahkemede tartışılacak olan da, "Türkiye'de demokrasi ve insan hakları olacak mı olmayacak mı" konusu olacaktır.

12 Eylül'ün antidemokratik uygulamalarını, 1982 Anayasası'nı savunan, demokratik bir rejimin gerçekleşmesine karşı çıkan, yüzlerce kişilik toplu davalarla binlerce devrimci, yurtsever, demokrat ve barış yanlısı insanı yargılamaya kalkan, yıllardır onları zindanlarda tutan 12 eylülcüler; diğer davalarda olduğu gibi, bu davada da barış ve demokrasi düşmanı saflarda yeralacak, "Türkiye'de demokrasi ve insan hakları olmasın" diyeceklerdir.

Toplumdaki tüm baskı ve yasaklara karşı çıkan, demokrasi ve insan haklarını savunanlar ve onların uluslararası dostları ise, bu mantığa karşı demokrasi isteyen bütün güçlerin çıkarlarını savunacaklardır.

Söz konusu dava şimdiden dünya ve Türkiye'de demokratik kamuoyunun davası olmuştur. Düşüncenin yargılanması, mahkum edilmek istenmesine karşı gelişen bu kamuoyu, aynı zamanda toplumdaki tüm baskı ve yasakların kırılabilmesi, demokrasinin kazanılabilmesi için de güçlü bir potansiyel oluşturuyor.

Bu aşamada, dünyanın dört bir yanından geniş bir politik yelpazedeki kişi ve kuruluşlardan yükselen dayanışma, Kutlu ve Sargın'ın serbest bırakılması, özgür politik faaliyette bulunmalarının önündeki engellerin kaldırılması ve tüm politik tutuklulara özgürlük istemleri, Türkiye'de demokrasinin kazanılması mücadelesi için güçlü bir destek oluşturmaktadır.

Her koşulda, 12 Eylülcülerin çağdışı mantığına karşı, militarist, gerici politikaya karşı bu alanda yükselecek destek ve dayanışma barış ve demokrasi güçlerinin hanesine yazılacaktır.

FİDEF ve DİBAF birleşti

Federal Almanya Türkiye İşçi Dernekleri Federasayonu (FİDEF) ve Demokrasi İçin Birlik Avrupa Türkiyeli İşçiler Federasyonu (DİBAF)'ın 7-8 Mayıs tarihlerinde yaptıkları Birleşme Kurultayı ile Göçmen Dernekleri Federasyonu (GDF) kuruldu. Birleşme kurultayı öncesinde her iki federasyonun fesih kurultayları yapıldı.

F.Almanya'nın 69 kentinden 250'ye yakın delegenin katıldığı Birleşme Kurultayı'nda, birleşmeye yönelik görüşler tartışıldı. Yeni kuruluş tüzüğünün de kabul edildiği Birleşme Kurultayı ile Göçmen Dernekleri Federasyonu (GDF) resmen kurulmuş oldu.

Birleşme Kurultayı'na F.Almanya'nın yanısıra, Batı Avrupa'dan ve Türkiye'den de konuklar katıldı. Siyasi parti ve parlamenterlerden, sendikal çevrelerden, demokratik ve barış kuruluşlarından aydın ve sanatçıların, yayın organlarından yüze yakın konuk sözlü ve yazılı olarak mesaj sundu.

GDF'nin Kuruluş Kurultayı oybirliği ile 6 karar aldı. Kararlarda şu konulara yer verildi:

1- Göçmenlerin en geniş birliğinin kurulması gerekliliği vurgulanan kararda "Göçmenlerin ortak sorunlarını gündemine alacak, demokratik, çağdaş ve çok renkli bir çatı örgütünün kurulabilmesi için yapılacak girişimleri vargüçle desteklemek."

2- GDF derneklerinin bu çatı örgütlenmesine hazırlanması amacıyla alınan kararda "...Örgüt içi demokrasiyi daha da geliştirmek, hoşgörü ve yapıcı tartışma ortamını yükseltmek, genel yönlendirilmenin yanısıra özel koşullara uygun yerel görevler üstlenmek."

3- Zimmermann'ın hazırladığı yasa taslağının yarattığı, yabancıları aşağılayan ve horlayan anlayışa karşı, yaşamın her alanında eşit haklara kavuşmak amacıyla tüm göçmen kuruluşları ile birlikte hareket etme."

4- Ülkemizde demokrasi güçleriyle dayanışmayı en geniş çevreye yaymak bilinci ile insan haklarından, demokrasiden ve çağdaş bir Türkiye'den yana olan tüm demokrasi güçleriyle dayanışma."

Yapılan seçimler sonucu 21 kişilik genel yönetim kurulu ve 5 kişilik denetleme kurulu üyeleri seçildi. Kurultayın kapanışında yaptığı konuşmada, Genel Başkan Hasan Özcan, "Göçmenlerin insan haklarını koruma girişimlerinin kurulması" talebiyle kamuoyuna çağrıda bulundu.

5- Birleşmiş Milletler Genel Kurulu 1988-97 dönemini "Dünya Kültürel Gelişme 10 Yılı" ilan etmiştir. DGF Kuruluş Kurultayı Kültürel Gelişme 10 Yılı hedeflerini desteklemeyi ve bu doğrultuda faaliyet yürütmeyi görev bilir.

6- DGF Kuruluş Kurultayı 31 Mayıs 1988 günü New York'da başlayacak Birleşmiş Milletlerin silahsızlanmaya ayrılmış olağanüstü üçüncü oturumunu selamlar ve federasyon yetkili organlarına buraya bir mesaj yollama görevi verir.

Cezaevlerindeki İnsanlık Dışı Uygulamalara Karşı Mücadele Sürüyor

Baştarafı 1. sayfada

Diyarbakır Askeri Cezaevi'nin Adalet Bakanlığı'na devredilmesinin ardından gelişen olaylar, rejimin çağ dışı, insanlık düşmanı yüzünü bir kez daha göstermesi açısından da öğretici oldu. Diyarbakır Askeri Cezaevi'nin Adalet Bakanlığı'na devredilmesi töreninde konuşan Savcı Turhan Korkutan şöyle demişti: "Bugünden itibaren cezaevi Adalet Bakanlığı'nın rejimine tabi olacağından, önceden verilmiş bazı tavizleri uygulamak mümkün değil. Bu durum, aslında verilen hakkın alınması anlamına geliyor. Ancak kesinlikle böyle değerlendirilmemeli. Cezaevlerinde uygulanan tüzük ve Bakanlık emri ne ise, burada da aynı durum sözkonusu. Bunun için sızlanmaya gerek yok. "Bu sözler, en azından, söz konusu haklar için ölümü göze almış insanlarla, cezaevinde insanca muamele görmek isteyen insanlarla alay etmek anlamına geliyordu. Bu açıklamanın ardından, tutuklu ve hükümlü aileleri de, ölümle kazanılmış hakların devam etmemesi halinde, çocuklarının yapacakları her türlü eylemi destekleyeceklerini belirtmişlerdi.

"Sivilleşen" cezaevindeki 347 tutuklu Kürt yurtseveri, bu durumda yeniden açlık grevine başladılar. Hakları kabul edilmezse ölüm orucu olarak eylemlerine devam edeceklerini açıkladılar. Tutuklu ve hükümlü ailelerinden

30 kişilik bir grup da açlık grevine başladı. Cezaevindeki Kürt yurtseverlerinin ve ailelerinin bu direnişleri boşa gitmedi. Tutuklu ve hükümlüler daha önce elde ettikleri haklarını korudular.

Sonuçta, Diyarbakır Cumhuriyet Savcısı Turhan Korkutan, bir açıklama yaparak, "Tutuklu ve hükümlülere daha önce tanınan hakların aynen uygulanacağını" söyledi. İsteklerinin kabul edilmesi üzerine açlık grevine çıkmış 347 Kürt yurtseveri ve 30 tutuklu ailesi 12 Mayıs'ta başlattıkları direnişlerine son verdiler.

Canları pahasına yeniden açlık grevine başlayan tutuklular ve çocuklarına insanca muamele için kendilerini yakmaya kalkışan annelerle alay etmek anlamına gelen, kısacası insanlık dışı denebilecek bu gelişmeler, her fırsatta "çağ atladık" diye nutuklar atanların çağdışı yüzünün çirkinliğini tekrar gözler önüne

sermiştir.

Tutuklu ve hükümlüler kazandıkları hakların geri alınmasına karşı bundan sonra da direneceklerdir. Cezaevlerinde insanca uygulamalar için seslerini yükselteceklerdir. Daha şimdiden bir çok cezaevinde sevk zincirine, tek tip elbise uygulamasına, savunma hakkının kısıtlanmasına yolaçan engellemelere, baskı ve işkencelere karşı direnmeler, açlık grevleri ve protestolar sürmektedir. Demokratik kamuoyuna bundan sonra da düşen, cezaevlerinden yükselen sese kulak vermek, onlarla dayanışmayı güçlendirmektir.

12 Eylül'le birlikte zindanlara hapsolunan onbinlerce ilerici, yurtsever, devrimci insan, en başta, siyasi görüşlerinden dolayı bulundukları cezaevlerinde insanca muamele görmek istiyorlar, Onlar, bu uğurda ölmeyi göze alrak direndiler. Yüze yakın insan, cezaevlerindeki açlık grevlerinde, insanlık dışıuygulamalara karşı protestolarda yaşamlarını yitirdi. Yüzlerce insan sakat kaldı. 12 Eylül'ün zindanları her türlü zorbalığa karşın onların inançlarını yokedemedi. 12 Eylül'ün ilericileri, yurtseverleri, dev. rimcileri zindanlarda çürütmeyi, kişiliksizleştirmeyi, yok etmeyi hedefleyen cezaevi uygulamaları diktatörlükler tarihinde iğrenç ve kanlı bir sayfa oldu. Her aşamada tutuklu ve hükümlüler ve onların ailelerinin mücadelesi kamuoyunun dikkatini 12 Eylül zindanlarının üzerinde olmasını sağladı.

Toplumda, genel af, idam cezalarına son verilsin, 12 Eylül yargılamalarının sonuçları ortadan kaldırılsın istemi giderek daha çok destek görür oldu.

Açık ki, her şeyden önce, işkenceye dayalı ifadelerle verilen yüzlerce yıllık cezaların geçerli olabileceği dahi kuşkuludur. Yalnızca bu nedenle bile genel bir politik af zorunludur.

Yükselen demokrasiyi kazanma mücadelesi, demokratik bir rejimin yolunu ve zindanların kapısını da açacaktır.

Özal ekonomisi batakta

"Çabalama kaptan ben gidemem." Bir dergi ülkemizdeki ekonomik durumu anlatmak için bu deyimi kullanıyor. Gerçekten de artık bu gemi (Türkiye ekonomisi) gitmiyor. Başbakan ve bakanlarının yaptıkları çeşitli vaadlere kimse inanmıyor. Gerçek şudur ki, halkın gözünün içine baka baka, halkın günlük yaşamını doğrudan etkileyen konularda böylesine pervasızca yalan söyleyebilen bir iktidar bu ülkenin tarihinde görülmemiştir.

Ekonomik işlerden sorumlu Yusuf Özal, "Allah kısmet eder de iyi yağmur yağarsa bu yıl bereketli ürün alacağız" diyor. Ekonominin işi Allah'a kalmış, bu ortada. Ama iyi ürün alınsa da ne olacak? Türkiye geçtiğimiz bazı yıllarda hep kötü tarım ürünü aldığı için ekonomik çıkmaza girmedi ki. İyi ürün alınan yıllar da vardı. Demek ki iyi ürün almanın ekonomiyi kurtarması mümkün değil. Zaten bu iyi üründen kazanacak olanlar da tüccarlar ve tekelci sermayedir. Ürün bol olunca taban fiyatlarını düşük tutmak daha mümkündür. Üretici de ürününü dökmemek için yok pahasına satmaya razı olur. Ama kentlerdeki gıda fiyatları hiçbir zaman düşmez, tersine artar. Bol üründen aracılar daha iyi vurgun yapar.

Başbakan Özal geçenlerde enflasyon konusunda sayısını artık kimsenin bilmediği açıklamalardan birini daha yaptı: Enflasyon yakında azalacaktır!

Türkiye ve T.Kürdistanı halkı deneyleriyle öğrenmiştir ki, iktidar ekonomik bir konuda açıklama yapıyorsa onun tersi olacak demektir. Örneğin, "tekel maddelerine zam düşünmüyoruz" denildi mi, yakında zam geliyor demektir. Aynı örneği akaryakıt, elektrik, Kamu İktisadi Teşebbüsleri'nin malları gibi birçok konuda vermek mümkündür. Yıllardan beri "yakında" aşağıya çekileceği açıklanan enflasyon arttıkça artmaktadır. Bu yılın ilk birkaç ayında enflasyon oranının yaklaşık yüzde 75 olduğu hesaplanmaktadır. Bu da göstermektedir ki, en iyi ihtimalle bile 1988 yılı için enflasyon oranı yüzde 50'nin altına inmeyecektir. Aslında bu yıl enflasyonu yüzde 50'de tutabilirse bu hükümet için başarı olacaktır.

Yıllardan beri başka bir açıklamaya da alışmış bulunmaktayız: İhracatımız artmaktadır. Bunu söyleyen başbakan veya bakan ardından birsürü rakam sıralar ve nasıl bir "ihracat patlaması" yapıldığını kendince "ispatlamaya" çalışır. Bu ihracat rakamlarının içine "hayali ihracat" da dahildir. Bu ihracatın ne kadar olduğunu tesbit etmek mümkün değildir. Hayali ihracatçılar için af çıkarmak hazırlığında olan hükümet de bu tespitin yapılmaması için elinden geleni yapmaktadır. Bilinen "hayali ihracat" rakamlarının küçük olmadığıdır.

"Hayali ihracat"ın yanısıra son zamanlarda bir de "parasız ihracat" olayı çıkmıştır. Bilindiği gibi, Türkiye'nin ihracatının artışında İran-Irak savaşı özel bir yer tutmaktadır. Türkiye savaş nedeniyle çeşitli maddelere fazlasıyla ihtiyaç duyan bu iki ülkeye büyük miktarlara varan ihracat yapmaktadır. Yani ihracat artışının önemli bir bölümü de bölgesel konjonktüre bağlıdır. Sürekliliği güvenceli değildir.

Ancak bu ihracatta da ilginç yönler ortaya çıkmıştır. Konu Türkiye'nin ihracatının yaklaşık yüzde 10'unu oluşturan Irak'a ihracatla ilgilidir. Yakın zamana kadar şöyle bir uygulama vardı: İhracatçı malını Irak'a ihraç eder ve karşılığını da Merkez Bankası'dan alırdı. Türkiye Irak'tan mal aldığında bunun karşılığını döviz olarak öderdi. Irak'ın da aldığı mallar karşılığında petrolle ödeme yapması ve geri kalan miktarı da nakit olarak ödemesi bekleniyordu. Ama Irak'ın borçları Türk lirası olarak milyarlara varmış olmasına karşın, Irak borçlarını ödemeye hiç de niyetli görünmemektedir. Hükümet bu durumda Irak'a yapılan ihracat için ihracatçıya yaptığı ödemelerde yeni düzenlemelere gitmek zorunda kalmış ve ihracatçıların feryatlarıyla karşılaşmıştır. Bu alacağın nasıl tahsil edileceği bilinmemektedir.

"Bedava mal satarak" ihracatı artırmak, bu Özal hükümetinin bir buluşudur. Bu yöntemle Türkiye ihracatını çok daha fazla artırabilir ve gerçekten "ihracatta patlama" yapabilir! Esasen Özal hükümetinin politikası da, bir şeyi yapar gibi görünmektir, yapmak değildir.

Türkiye ekonomisi asıl "patlamayı" dış borçlarda yapmıştır. Borç miktarı sürekli artmakta ve bunların içinde de kısa vadede ödenmesi gerekli borçların oranı yükselmektedir. Yani "borçlarına sadık olduğu" açıklanan Türkiye, bu "sadakatini" kısa vadeli yeni borçlar bularak sağlayabilmektedir. Borç alıp borç ödemektedir. Ne önemi var? Borçları öder görünüyoruz ya!

Türkiye'nin yakın zamanda borçlarını ödeyemeyeceğini ilan edebileceği artık günlük olarak yazılan, konuşulan konular arasına girmiştir. Ekonomi iflas etmiştir. Sorun bunun ne zaman ve nasıl ilan edileceğidir. Bu durumu kurtarmak için yeni vergiler, zamlar, ücret artışlarını düşük tutma çabaları sürmektedir ve doğaldır ki sürecektir. Bu uygulama sekiz yıldır fazlasıyla yapılmıştır. Ama gelinen yer bellidir. Türkiye ve T.Kürdistanı'ndaki faşizm halka terör ve zorbalığın yanısıra açlık, dizginsiz hayat pahalılığı ve işsizlikten başka hiçbir şey vermemiştir.

S. DİLAN (TKSP)

YİNE TUTARLI DEMOKRATLIĞIN BİR ÖLÇÜTÜ ÜZERİNE

Eski Başbakanlardan Bülent Ecevit, çıktığı son Avrupa gezisinin hemen her durağında Kürt sorunuyla karşılaştı. Toplantıdan toplantıya tepkileri arasında değişiklikler olsa bile bay Ecevit, bu konuda öteden beri bilinen görüşlerini yeniledi ve yine sapla samanı birbirine karıştırarak gerçekleri ters yüz etmeye çabaladı.

Örneğin, Amsterdam'da düzenlenen toplantıda kendisine yöneltilen bir soruya verdiği yanıt özetle şu şekildeydi:

"...Biz Türk terimini bir ırk ismi, değişik karışık gruplardan oluşan bir ulusun ismi olarak alıyoruz. Sorun kısmen Güneydoğu'daki yarı-feodal yapıdan, kısmen de dış güçlerin Ortadoğu'daki böl ve yönet oyunundan kaynaklanıyor. Bölgedeki ayrılıkçı akımlar 1920'lerde İngiltere; 70'lerde Irak'ta ABD ve daha sonra da Libya gibi ülkeler tarafından kışkırtıldı...

"...Demin de düşüncelerimi içtenlikle anlattım. Bir Türkle Kürt arasında ırkçı temele dayanan ayırım yapmayı redediyorum. Benim için ikisi de eşit haklara sahip insan. Baskı altında kalmalarını, anadillerini konuşmaktan men edilmelerine karşı çıkıyorum. Ama ırkçı bir ayırım yapmayı redediyorum. Çünkü birincisi, ilke olarak buna karşıyım, ikinci olarak Türk toplumunu, en az Amerikan toplumu kadar etnik açıdan karışık bir toplum olarak görüyorum. Amerika'da insanlar kendilerini İsveç asıllı, Hollanda asıllı veya Lübnan asıllı diye adlandırıyorlar ama Amerikan ulusuna ait olduklarını söylüyorlar.."

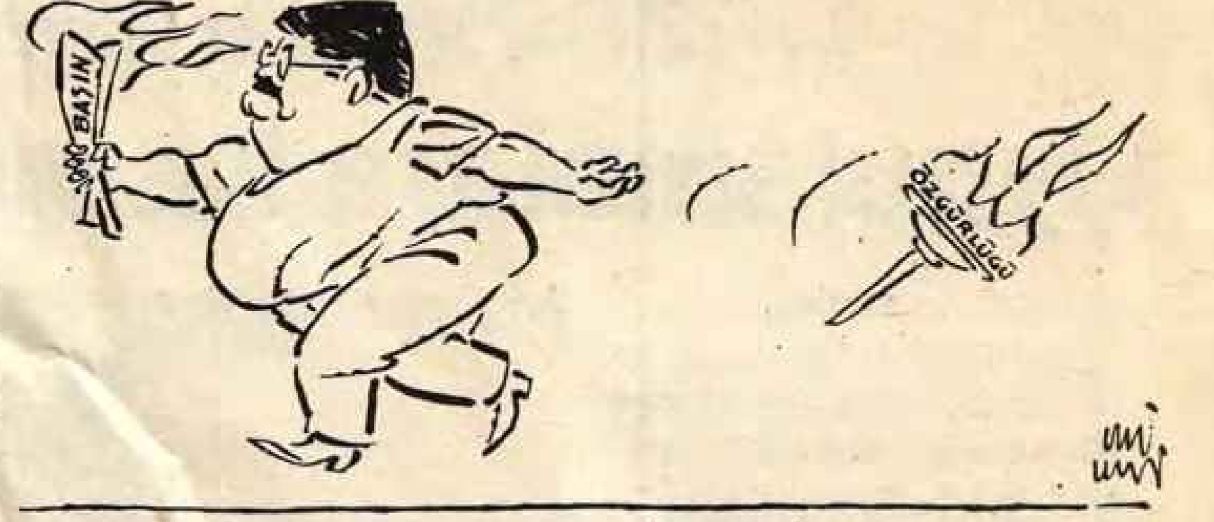
Öncelikle şu noktaya değinmekte yarar var: Türkiye Cumhuriyeti'nin ilanından sonra Türk terimi, "değişik karışık etnik gruplardan oluşan bir ulusun" ismi olarak mı benimsendi? Bunun böyle olmadığı açık. Tersine Türk terimi "Orta Asya'dan çıkarak dünyaya yayılan, dünya uygarlığının yaratıcısı üstün bir soy", "asil kanlı bir millet" için kullanıldı.

Bu bakımdan Ecevit, Türkiye'de ırk ayrımı yapılmasına karşı olduğunu ileri sürerken samimi değil. O, bir yandan bunu söylerken bir yandan da Kürt halkının varlığını inkar ediyor, ulusal sorunu görmezlikten gelerek Cumhuriyet döneminin politikasına toz kondurmuyor, "ayrılıkçı hareketler" diye nitelendirdiği Kürt ulusal kurtuluş mücadelesi yarı feodal yapıya, dış güçlerin böl ve yönet politikasına bağlama çabasına girişiyor. En başta 1923'te Kürdistan'ı parçalayan sınırların Türk yönetimi ile İngiliz ve Fransız emperyalistleri arasında imzalanan bir antlaşma ile çizildiğini görmek işine gelmiyor. Emperyalizmin o tarihten bu yana Kürt halkına karşı, onun ülkesini işgal altında tutan devletlere her türden desteği sağladığını unutturmaya çalışıyor. Yine Kürdistan'daki yarı-feodal yapı için söylenecek olan da budur. Bu yapı, Ecevit'in göstermeye çalıştığı gibi "ayrılıkçı hareketi" güçlendirmiyor. Tersine onun önüne bir engel olarak dikiliyor, ulusal bilinçlenmeyi köreltici rol oynuyor. Zaten Kürt eğemen güçleriyle Türk devleti arasında süregelen kutsal ittifakın temel nedeni de budur.

Diğer taraftan Türk ve Kürt ulusu arasındaki ilişkileri, değişik ülkelerden Amerika'ya göçen bayazlar arasındakilere benzetmek de gerçeğin kabaca bir çarpıtılmasından başka bir şey değil. Bay Ecevit ve benzerleri, bunu yaparken her şeyden önce Kürdistan'ın coğrafi bir kavramı ifade ettiğini görmezlikten geliyorlar. Kaldı ki eğer bu konuda Amerika ile Türkiye arasında bir benzerlik aranacaksa bu, beyaz istilacılar tarafından en barbarca yöntemlerle nerdeyse tümden yok edilen Kızılderililerle Kürt halkının durumu arasındaki paralelliktir, başkası değil.

Görüldüğü gibi soruna hangi açıdan yaklaşılırsa yaklaşılsın, gerçekler hiç de Ecevit'i doğrulamıyor. Gerçekçi politika, gerçekler görülerek, onlar üzerine basılarak üretilebilir.

IPI Genel Kurulu ve basın özgürlüğü

İstanbul, 9-11 Mayıs 1988 tarihleri arasında uluslararası Basın Enstitüsü (IPI)'nın 37. Genel Kurul Toplantısına ev sahipliği yaptı. Bu yıl SSCB ve Çin Halk Cumhuriyeti'nden konukların da yer aldığı toplantıda değişik ülkelerden 250 gazeteci ve yazar hazır bulundu. Bilindiği gibi IPI'nin kuruluş amacı, çeşitli basın sorunlarını tartışmak, ülkeler arasında yakınlaşmayı, bilgi ve haber alış-verişini sağlamaktır. Kongre boyunca bu amaç doğrultusunda dünya basınının sorunları tartışıldı, çok sayıda kararlar alındı, çağrılar yapıldı. Türkiye ile ilgili alınan karar ve yapılan çağrıda ise: *"Ülkede demokrasiye geçiş sürecinin gerçekleşmediği; basının hala özgür olmadığı, gazetecilerin ağır baskılar altında bulunduğu; tutuklu bulunan 25 gazetecinin bir an önce salıverilmesi; genel bir affın çıkartılması..."* şeklindeydi.

IPI'nin 37. Kongresinin Türkiye'de yapmış olması, ülkede nasıl bir "demokrasi"nin olduğunu anlamak açısından önem taşıdığı açıktır. Bu konuyla ilgilenenler böylece bir kez daha Türkiye'deki gerçekler üzerinde düşünme fırsatı elde ettiler. Bazı kaygılar, daha kongre başlamadan önce dile getirildiği gibi, kongre sonrasında da tekrarlandı. Arjantinli ünlü gazeteci ve yazar Jacobo Timerman, Türkiye'de basın özgürlüğünün tam olarak uygulanmadığını ve bu nedenle de, İstanbul'da düzenlenen IPI Genel Kurulu toplantısına istemeye istemeye katıldığını söyledi. IPI Genel Kurulu eski Başkanı ve İspanyol El Pais Gazetesi'nin Genel Yayın Müdürü Juan Luis Cebrian ise, Türkiye'yi Franko dönemi İspanya'sına benzeterek şöyle diyordu: *"...Türkiye ile İspanya arasında bir çok benzerlik var. Şu kadarını söyleyebilirim, şu anda elbette Türkiye'de tam anlamda demokrasinin var olduğu söylenemez. Demokrasiye geçiş sürecinde, ülkedeki siyasi güçlere çok büyük görev düşüyor."*

Bu konudaki endişelerini Türkiyeli gazeteciler ve siyasi parti liderleri de açıkladılar. Gazeteciler Cemiyeti Başkanı Nezih Demirkent Genel Kurul'da yaptığı konuşmada: "Güçsüz, beceriksiz iktidarların yaratmak istediği güçsüz basınlar gördük, faşist yönetimlerin basınla ilişkilerini gördük, 3 askeri darbede gazetelerin kapatıldığını, arkadaşlarımızın hapse atıldığını gördük" diyor. Cumhuriyet Gazetesi Genel Yayın Müdürü Hasan Cemal de yaptığı konuşmada, düşünceyi açıklama ve basın özgürlüğünü kısıtlayan tüm yasal düzenlemelerin kaldırılması gerektiğini; hapsolanın tüm gazetecilerin serbest bırakılmasını gerektiğini belirtti.

Askeri cuntanın lideri olduğu için Kenan Evren'in davet edilmemiş olması ise, kuşkusuz toplantının amacına uygun, saygı duyulacak bir tavırdı.

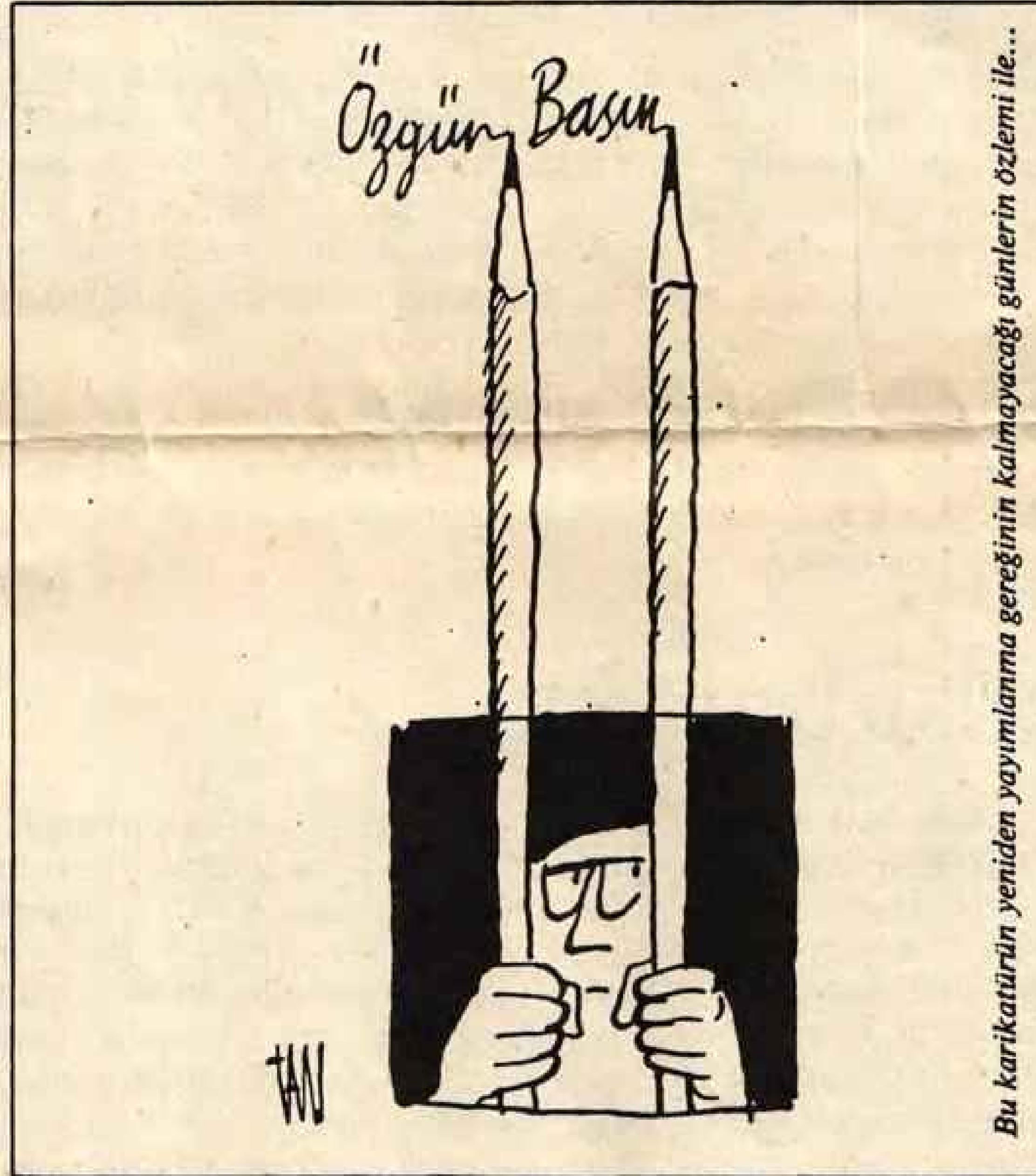
IPI'nın gündemini sürekli işgal eden bir diğer konu da, şu anda cezaevlerinde tutuklu bulunan 748, 661, 155, 146 yıla varan astronomik cezalara çarptırılan 25 gazetecinin durumu oldu. Hükümet ve gerici burjuva basını, bunların gazeteci değil, "terörist" olduklarını sürekli olarak lanse etmeye çabaladı. Ancak bu oyun tutmadı. Genel Kurul iddia edilenin tersine, bunların gazeteci olduklarını, bu sıfatı taşımak için herhangi bir yere kayıtlı olmanın zorunlu olmadığını ve düşüncelerinden ötürü içeriye atılmış bu insanların derhal serbest bırakılmalarını içeren bir kararı kabul etti.

IPI Genel Kurulu'nun Türkiye hakkında gözlem ve incelemelerinde, 12 Eylül 1980'de iktidarı gaspeden diktatörlük rejiminin hala devam ettiği; "Demokrasiye geçildiği" şeklindeki açıklamaların kamuoyunu yanıltmak amacını taşıdığı vurgulanıyor. 11 Mayıs tarihinde sona eren Genel Kurul, Yeni Yönetim Kurulu Başkanlığına Perulu Enrique Zileri seçti. Aynı tarihte IPI Yönetim Kurulu bir karar metni yayımladı. Kararın Türkiye ile ilgili bölümünde şöyle deniliyor: *"Türkiye'de hala basın özgürlüğünü kısıtlayıcı yasalar devam ediyor. IPI, Türk hükümetini bu yasaları yürürlükten kaldırmaya çağırır, İnsan haklarını savunan bir kuruluş olarak IPI, düşünceyi açıklama özgürlüğüne olan bağlılıkları nedeniyle hapsedilen ya da yargılanan tüm basın çalışanlarının affedilmesini talep eder..."*

IPI Genel Kurulu'nun Türkiye'de toplandığı günlerde 39 yayınevi tarafından "muzır" bulunan bölümleri çıkartılarak yayımlanan Amerikalı ünlü yazar Henry Miller'ın **"Oğlak Dönencesi"** adlı kitabın toplatılması kararına topluca karşı çıktılar. Ortak bildiriyi basın açıklamasında okuyan Yaşar Kemal şöyle dedi: *"Türk hükümeti insanlığa meydan okuyor. Bu, gözü karalıktır. Bu faşizm devam ettikçe Türkiye devam edemez. Hiçbir Türk yazar, hiçbir Türk yayıncı, hiçbir Türk gazeteci şimdiye kadar özgür olmadı... Türkiye'de özgürüm demek, dünyanın en büyük yalanıdır. Hepimiz kendimizi aldatıyoruz..."*

Yaşar Kemal'in bu sözleri, Türkiye ve Türkiye Kürdistanı'ndaki mevcut durumu en çarpıcı şekilde yansıtmaktadır.

Genel Kurul'un en büyük eksikliği ise genellikle bu tür toplantılarda yapıldığı gibi Türkiye'deki ırkçı-şoven uygulamaları görmezlikten gelmesi, içeriği ne olursa olsun, Türkiye'de Kürt dili ile yazılmasının yasaklandığını hatırlatmamasıydı. Kuşkusuz eğer IPI, toplantısını anayasasına dil yasağını koymuş ve yeryüzünün tek ülkesinde yaptığını gözönüne alarak hareket etseydi ve kararlarına bu durumu yansıtabilseydi, demokrasi ve insan hakları konusundaki görevini yerine getirmede daha ileri adımlar atmış olacaktı.

Bu karikatürün yeniden yayımlanma gereğinin kalmayacağı günlerin özlemi ile...

Adı	Yayının adı	Bulunduğu cezaevi	Toplam cezası (yıl)
Alaattin Şahin	Halkın Yolu	Çanakkale	130
Ersan Sarıkaya	Güney	Kayseri	7.5
Veli Yılmaz	Halkın Kurtuluşu	Metris	748
Osman Taş	Halkın Kurtuluşu	Metris	661
Fikret Ulusoydan	Halkın Sesi	Metris	66
İlker Demir	Kitle	Aydın	36
Mete Dalgın	H. Birliği	Aydın	30
Muhittin Göktüş	Kıvılcım	—	7.5
Remzi Küçükertan	D. Proletarya	Gaziantep	7.5
Bektaş Erdoğan	Kitle	Bursa	36
İrfan Aşık	Partizan	Çanakkale	17
Feyzullah Özer	Kitle	Çanakkale	17.5
Hüseyin Ülger	Genç Sosyalist	Çanakkale	12.3
Ali Rabus	Birlik Yolu	Çanakkale	18
Erhan Tuskan	İlerici Yurtsever Gençlik Dergisi	Çanakkale	123
Candemir Özler	Savaş Yolu	Çanakkale	23.10
Mehmet Özgen	Bağımsız Türkiye	Çanakkale	41
Nevzat Açan	Halkın Kurtuluşu	Çanakkale	21.7
Fuat Akyürek	Sağlıkçının Sesi	Çanakkale	10.8
Mustafa Çolak	Özgürlük	Çanakkale	9.3
Ayhan Erkan	Kıvılcım	Gaziantep	25
M. Reşat Güvenilir	Emeğin Birliği	Mersin	29.9
Güzel Aslaner	Halkın Sesi	Aydın	146
Mehmet Çoban	Aydınlık	Mamak	7.6
Hacı Ali Özler	Aydınlık	Gaziantep	7.5
Mustafa Tütüncübaşı	Halkın Kurtuluşu	Gıyabi tutuklu	42
Doğan Yurdakul	Aydınlık	Gıyabi	18
Aydoğan Büyüközden	Aydınlık	Gıyabi	36
Mustafa Yıldırımtürk	Halkın Kurtuluşu		155

H.ŞERİF (TSİP)

"Yanlışın Tekeli" Nerede Başlar

Global sorunların önemi tek tek bütün bireyleri bağlayacak derecede arttı. Nükleer savaş tehdidi, çevre sorunları, evrensel ekonomik dengesizlikler vb. gibi. İnsanlığın yaşamına ayırımsız etkide bulunan sorunlar, başka *özgün* sorunlarla iç içe geçerek yeni bir *durum* oluşturuyorlar. Diğer yandan, bilimsel-teknik devrim gibi, dünyanın çehresinin değişmesinde başlı başına bir faktör daha var ki, bu aşamada gerçekten, topyekün insanlığın önüne yeni ufuklar getiriyor.

Dikkati çeken bir diğer olgu da, sosyalizmin kendisine özgü problemlerinin çözüm perspektifleri ile, global sorunların çözüm perspektiflerinin giderek artan oranda çakışıyor olmasıdır. Bu durumun tespitine dayanan yeni tutum ve politikaları, sosyalist sistemin insiyatifi altında gelişmekte olan olayları birlikte izliyoruz. Bu gelişmelerin doğal sonucu olarak yeni kavramlar da ortaya çıkıyor. Düşünce, tutum, yaklaşım, kültür vb. gibi terimlerle ifade ettiğimiz şeylerin yenilerine olan ihtiyacın altı sürekli çiziliyor.

Bu *yeni* durum gökten zembille inmedi. Eski dünya durumunun olgunlaşması olarak ortaya çıktı. Dolayısıyla *eski durumu* boydan boya içeren bir yeni durum olarak kavranamazsa, *yeni durum* hiç kavranmamış olacaktır. Bu bakımdan denebilir ki, dünyamız çok değişti, değişiyor, ama aynı zamanda hiç değişmedi ve değiştirilmedikçe de değişmeden kalacak. Biz Marksistler açısından durumun böyle ifade edilmesi ayrıca bir zorunluluktan da kaynaklanıyor. Değişimin *diyalektik özünü* gözden kaçırmamak durumunda olan asıl bizleriz. Sırf "dünya çok değişti, görmüyor musunuz?" gibi basma kalıp bir tespitten hareket eden Marksistlerin, Marksist düşüncenin temel taşlarını yerinden oynatmaksızın Marksist kalmaları zorlaşır. Marksizmin yaratıcı vasfıyla beraber olmakta direnenlerin sarsılmalarına gerek yoktur. Çünkü Marksizm, ama elbette onu yaratıcı özüyle elinde bulunduranlar için, günümüzün gerçeğini kavramayı kolaylaştıran yegane bilimsel düşünce olma özelliğini koruyor. Kendiliğinden değil, üretken insan düşüncesi olarak yeniden üretilebildiği ölçüde ve ancak o kadar.

Özü ve *duruş tarzı* itibariyle dünyamızın yaşadığı değişimi kavramanın tek başına bir anlamı olamaz. Bu anlam belli bir toplum bazında yerine oturur. Bizim için sorun, bu genel değişim içinde *Türkiye'yi saptamaktır*. Yaratıcı olma sorunu burada önem kazanır. Dünyanın genel dinamiği içinde Türkiye *özgün* bir dinamiktir. Bu nedenle Türkiye hem özgün *hem de genel* bir dinamiktir; bunların birliğidir. Başka bir ifadeyle, dünyadaki genel dinamiğin *organik* bir parçası olan Türkiye bu dinamiğin *otomatik* bir parçası olarak ele alınır ve genel dinamiğin yaşadığı değişimin, *organik bir etkileşim* olarak değil de *otomatik bir aktarım* olarak Türkiye'ye yansıması beklenirse;.. ha Türkiye, ha Peru, ha Fiji olmuş hiç farketmez. Halbuki hayat her bir özgün dinamikte genelin fotokopisi alınamayacak kadar derin ve çeşitlilik içinde yaşanmaktadır.

O halde bize düşen kavradığımızı varsaydığımız genel dünya gerçeği içinde Türkiye'yi *ayrıca* kavrayıp tarif etmektir. Çünkü, Türkiye zaten bize sormadan kendini böyle tarif etmektedir. Örneğin Güney Afrika Cumhuriyeti'nde sınıf mücadelesi sorunlarını *bugün*, dünya gerçeğinin değiştiği varsayımı ile *otomatikman* dünden farklı bir ifadeye kavuşturmamız, Filistin sorununu örneğin, başka bir *yoldan* tarif etmemiz, ya da her bir sorunu sınıf mücadelesi tarafından belirleniyor olmaktan çıkarmamız mümkün olabilir mi?

Bize kalırsa; dünyamızın geçirmekte olduğu değişim *yeni olguları* içeriyor ve dolayısıyla yeni kavramlar yaratıyor. Bu oluşan kavramların kendi mantığı içinde olgunlaşmaları ve içerik kazanmaları sözkonusudur. Bu süreç *yaşanıyor*. Yaşamın nesnel canlılığının içerik kazandıracağı bu kavramlar, yaşamak zorunda bulunduğumuz süreçlerin hazır çerçevesi olarak anlaşılırsa, bu, biz Marksistlerin, yaşam üzerinde kuracağımız etkinlikten peşinen vazgeçtiğimiz anlamına gelir.

YÜKSEK ÖĞRENİM GENÇLİĞİNE SÖZ HAKKI

Gençlik Yeni Tehditlerle Susturulmak İsteniyor

Ülke politikasında hiç söz hakkı verilmeyen gençliğin, kendi sorunlarını tartışma, yasal demokratik haklarını kullanarak sorunlarını kamuoyuna duyurma, çözüm önerileri sunma yönündeki her girişimi yasakla, engelle karşılaşıyor. Yasak ve engelleri, baskıları protesto ise, "yasa dışı" olmakla "sokaklara dökülmekle" suçlanıyor. Sonuçta, gençlik yeniden yargılanmaya" başlanıyor.

Üniversitelerdeki Nisan ayındaki gelişmeler dikkatlerin yeniden gençlik üzerinde toplanmasına yolaçtı. Milli Güvenlik Kurulunda "genç lik olayları" konuşuldu. Milli Eğitim Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Valiler ve YÖK temsilcileri ortak toplantılar düzenlediler. Evren, meşhur "Turizm mevsimini açış" konuşmasında gençliğe değindi. "12 Eylül'e dönüş tehlikesi" tartışıldı. Ve sonunda anlaşıldı ki, yine gençlik suçludur ve gözaltında bulundurulması gerekir. Sorunlarını tartışmaları, haklarını savunmaları, örgütlenmeleri tehlikelidir ve öğrenci derneklerinin de kapatılması gerekir.

Toplumun diğer dinamik kesimleri gibi, ülke politikasın da hiç söz hakkı verilmeyen gençliğin, kendi sorunlarını tartışma, yasal demokratik haklarını kullanarak sorunlarını kamuoyuna duyurma, çözüm önerileri sunma yönündeki her girişimi yasakla, engelle karşılaşıyor. Yasak ve engelleri, baskıları protesto ise, "yasa dışı" olmakla "sokaklara dökülmekle" suçlanıyor. Sonuçta, gençlik yeniden yargılanmaya" başlanıyor ve yeni "komplolar" düzenleniyor. Geçtiğimiz Nisan ayında İstanbul Üniversitesi'nde başlayan olaylar sonrası tartışmalar ve gençliğe yönelik saldırılar da bu kısır döngünün yeni bir örneği oldu.

"Polis Üniversiteden Dışarı"

İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi öğrencisi Zülal Sarı'ya, okulda görevli sivil polisin lafla sarkıntılık yapmasıyla başlayan olaylar sonunda, genç kızın arkadaşlarının konuyu fakülte yöneticilerine götürmeleri üzerine alınan yanıt şu olmuştu: "Olur böyle şeyler. Polisle kardeş kardeş yaşayın. "Öğrenciler üniversitede öğrenim yaşamını zehirleyen polis varlığı ile ilgili şikayetlerini iletecekleri bir kurum bulamadılar. Diğer sorunlarını iletmede rasladıkları engeller yine karşılarındaydı. Öğrencilerin polisin üniversiteyi terketmesi için başvurdukları Rektör'ün odasından zorla çıkarılmak istenmeleri, üzerlerine yeniden polisin sürülmesi ise; öğrencilerin varlığı ile üniversitede rahatsızlık yaratan polisin üniversiteden uzaklaştırılması, ve "Polissiz Üniversite" isteminin ne kadar haklı nedenlere dayandığını göstermiştir.

"Resmi giyimli" ya da "sivil giyimli olsun, polisin üniversitedeki varlığı öğrenim yaşamını zehirlemekte, üniversitelerde kışkırtıcı bir ortam yaratmaktadır. Kimi öğrencilere "ajanlık" teklifi yapılarak tedirginlik ortamı yaratılmak istenmekte, her araçla gençlik eylemleri yasa dışı gibi gösterilmek istenmektedir. Bu girişimlere, YÖK'den emir alan üniversite yöneticileri açık destek vermekte, öğrenciler haklı olarak kendilerini rahatsız eden bu ortamın kaynağı olarak, "İdare-polis işbirliği" ni göstermektedirler.

Öğrenciler elde ettikleri yasal örgütlenme hakkını korumak, derneklerine sahip çıkmak istediklerinde, saldırılara karşı seslerini yükselttiklerinde de "Dernekler yine olay çıkarıyor" deniyor. Derneklerin kamuoyundan gördüğü destek böylece geriletilmek istenirken bu demogojilerin kaynakları, dernekleri kapatma kararının da alıcıları oluyorlar.

Bu koşullarda İstanbul Üniversitesi öğrencilerinin polisin üniversite dışına çıkmasını istemeleri, ardından gelişen polis saldırısını protesto için forum düzenlemeleri yeniden ağır polis saldırısıyla karşılanmış, yüzlerce öğrenci gözaltına alınarak işkence görmüşlerdir. Arkadaşlarının gözaltına alınmalarını ve işkence görmelerini protesto için yemek boykotu, açlık grevi gibi eylemlerle İstanbul ve diğer kentlerde seslerini kamu oyuna duyurmak isteyen gençlere tekrar polis saldırmış, gözaltına alınan öğrenciler ağır işkencelere uğramışlardır.

Sonuçta, öğrencilerin sorunlarını dile getirmeleri, haklarını savunmaları için tüm yasal yolları tıkayanlar, "öğrenciler yine sokağa döküldü" diyebilmişlerdir.

Dernekleri Kapatma Girişimi

Gençlerin haklı eylemlerinde "ideolojik maksat" bulanlar bu kez ardarda toplantılara başladılar. Önce, Milli Güvenlik Kurulu konuyu görüştü. Ardından, MGK'nın görüşleri doğrultusunda Milli Eğitim Bakanı, büyük illerin valileri ve emniyet müdürleri, rektörler ve YÖK temsilcileri ve MİT bir araya geldiler. Yeterince kamuoyu oluştuğuna inanmış olacaklar ki, Emniyet Genel Müdürlüğü'nün raporu doğrultusunda hükümlerini de verdiler. Sonucu Milli Eğitim Bakanı, C. Güzel açıkladı: "Olaylarda örgütler tarafından yönlendirilen öğrenci derneklerinin rolü vardır. Bu tür eylemleri yapan derneklerin faaliyetleri çok kısırdır. Bütün üniversite derneklerinin üye sayısı binde 7'dir. Bu az sayıdaki öğrenciler öğrenci sorunlarıyla hiç mi hiç ilgili değildir. Önlemler illegal örgütlerin sızmasını önlemek için gereklidir." Söz konusu toplantılarda "Emniyet yetkilileri"nin önerileri genel kabul gördü. "Emniyet yetkilileri"nin formülüne göre, derneklerin öğrencilerin yüzde 50'sini üye yapması, ilk genel kurulda tüm öğrencilerin yüzde 50'den fazlasını toplayamayan derneğin feshedilmesi öngörülüyor.

Oysaki, öğrenciler varolan sorunlarını tartıştıkları, çözüm önerileri oluşturmaya çalıştıkları derneklerini binbir engele karşın büyük özverilerle kurdular ve yaşattılar. Üniversitelere, YÖK yerine, polis yerine bilimin girmesini, öğrencilerin sosyal ekonomik sorunlarının çözülmesini, ülkenin politik yaşamında gençliğe de söz hakkı verilmesini istediler. Bu amaçla "polissiz, YÖK'süz, parasız üniversite" dediler, demokratik, özerk üniversite talebini yükselttiler. Öğrenci dernekleri, hükümetin, üniversite yönetimlerinin, polisin değişik türden baskı ve engellemelerine karşın üniversite yaşamının sorunlarını tüm öğrencilerle tartışmak istediler. Ancak, bu çabalar her aşamada engelle karşılandı, derneklerin bu yöndeki çalışmaları yasa dışı gösterilmeye çalışıldı. Derneklerin faaliyetini, yaşamasını her türlü gerekçeyle engelleyenler, şimdi de, onların öğrencilerin çoğunluğunu bulundurmadığı gerekçesiyle kapatmak istiyorlar. Hem de, "emniyet yetkililerinin" görüşleri doğrultusunda yasa dışı yollarla.

Bugünkü durumda, öğrenci gençlik içinde farklı politik görüşlerdeki öncü gençlerin demokratik, özerk üniversite istemiyle yükseltilen mücadelenin çıkarları dışında daha farklı bir çıkarları olmadığına göre; yapılması gereken, ortak noktaları öne çıkarmak, birlikte iş yapma yeteneğini geliştirmektir.

Geçtiğimiz aylarda, ülke çapında dernek temsilcilerinin yasal bir toplantısının engelleyip dernek temsilcilerini gözaltına alanlar, son olarak da, öğrenci derneklerinin uzun süredir üniversite sorunlarını tartışmak için hazırladıkları, "Nasıl Bir Üniversite İstiyoruz" toplantısına izin vermemişlerdir. Ankara Valiliği'nce izin verilmeyen toplantıda; tüm öğrenci dernekleri, siyasi parti temsilcileri, meslek örgütleri, sendikacılar ve gençlik dergileri yer alacak ve değişik politik görüşlerdeki kişiler üniversite sorunlarını tartışacaklardı. Öğrencilerin sözlerini yasal yoldan böylesi toplantılarda söylemesini engelleyenler, onların haklı istemlerine kulak tıkayarak polisiye önlemlere başvuranlar, öğrencilerin haklarını savunabilmeleri, seslerini duyurabilmeleri için başkaca hiç bir yol bırakmıyorlar. Tüm bunların sorumluları, şimdi de öğrenci derneklerinin meşruluğunu tartışmaya kalkışıyorlar.

Öğrenciler elde ettikleri yasal örgütlenme hakkını koruma, derneklerine sahip çıkmak istediklerinde, saldırılara karşı seslerini yükselttiklerinde de "Dernekler yine olay çıkarıyor" deniyor. Derneklerin kamuoyundan gördüğü destek böylece geriletilmek istenirken, bu demogojilerin kaynakları, dernekleri kapatma kararının da alıcıları oluyorlar. Açık ki, derneklere yönelik saldırılar lar tüm öğrencilerin yasal yollarla sözlerini söylemelerinin önü alınırken amaçlanan, bu örgütlenmelerin meşruluğunu tartışılır hale getirmektir. Öğrenci gençliğin derneklerini kapatmak isteyen, toplantı hakkı, söz hakkı vermeyen bu yönetim, gençliğin hak arama yollarını kapatarak; bu tutumuyla, kendisi gençliği yasal olmayan yollara itmek istemektedir. Buradaki amaç ise, kendi demokratik talepleriyle demokrasiyi kazanma mücadelesinde saygın biryere sahip olan demokratik öğrenci hareketini geriletmek, cılızlaştırmak, onları destekleyen demokratik kamuoyundan yalıtlamaktır.

Nitekim, gelişmeleri "öğrenci derneklerini ortadan kaldırmak için yeni bir tertip" olarak niteleyen tüm üniversitelerin öğrenci derneklerinden oluşan bir heyet, Ankara'da TBMM Başkanı ve siyasi partilerin temsilcileriyle görüşerek, "öğrenci dernekleri üzerindeki baskıların kaldırılmasını, polisin üniversite dışına çıkarılmasını ve sözkonusu tasarıdan vazgeçilmesini" istemişlerdir.

Zorlu Bir Dönem

Demokratik öğrenci hareketinin önünde şimdi zor bir sınav duruyor. Yeni saldırılar önelenebilir, geriletilebilir mi? Bunun yanıtı, rejimin öğrenci hareketine yönelik saldırıda önüne koyduğu hedefleri boşa çıkararak, demokratik öğrenci hareketinin demokrasiyi kazanma mücadelesinde toplumsal bir güç olarak yerini koruyacak yollar bulunarak verilebilir.

Gelecek her türlü saldırıya karşı durabilmek için; derneklerin, demokratik öğrenci hareketinin meşruluğunu korumak gereklidir. Rejimin derneklerin meşruluğunu tartışılır hale getirmesine, kamuoyunun desteğini derneklerin demokratik mücadelesinden çekmesi yönündeki kampanyalarına karşı en etkili yol, derneklerin yasal demokratik niteliğini ve yığınsallığını güçlendirmektir.

Geçtiğimiz yıl kamuoyundan geniş destek gören Nisan eylemlerinin dersleri bu açıdan öğreticidir. Nisan eylemlerinde dernekler, o günkü güçlerinin sınırlılığına karşın haklılıkları ve kullandıkları demokratik mücadele yöntemleriyle meşruluğunu koruyabilmiş, diğer toplumsal kesimlerden dayanışma görmüş ve demokratik öğrenci hareketi büyük saygınlık kazanmıştı. En önemlisi de, öğrenci hareketi içindeki farklı politik görüşlerdeki öncü gençler ortak iş yapma ve birlikteliklerini geliştirme olanaklarını bulabilmişlerdi. Ancak, daha sonraki tartışmalarda, ortak yanlar yerine ayrılık noktalarını öne çıkaran, birbiriyle boy ölçüşen anlayışların boy vermesi, ne derneklerin yığınsallaşabilmesine bir katkı getirmiş ne de demokratik öğrenci hareketinin meşruluğunu ve kamuoyundaki saygınlığını yükseltici olmuştur.

Bugünkü durumda, öğrenci gençlik içinde farklı politik görüşlerdeki öncü gençlerin demokratik, özerk üniversite istemiyle yükseltilen mücadelenin çıkarları dışında daha farklı bir çıkarları olmadığına göre; yapılması gereken, ortak noktaları öne çıkarmak, birlikte iş yapma yeteneğini geliştirmektir. Demokratik öğrenci hareketinin yeni saldırılara karşı güçlü direnme noktaları bulabilmesi, kamuoyunun desteğini yitirmemesi ve güçlendirmesi için bu başlıca koşuldur.

Meşruluğunu koruyan, birliğini geliştiren bir öğrenci hareketi, barış ve demokrasi güçlerinin daha güçlü desteğini yanında bulacaktır.

Gorbaçov ve Reagan 29 Mayıs'ta Moskova'da buluşuyorlar

Dehşet dengesinden güvenliğe doğru

ABD ile Sovyetler Birliği arasında orta menzilli füzeleri kaldıran anlaşmanın (INF) imzalanmasından 6 ay sonra Gorbaçov ve Reagan 29 Mayıs'ta Moskova'da tekrar buluşacaklar.

İki ülke arasında hiç zirve görüşmesi yapılmadan geçen 15 yıldan sonra iki lider son 2,5 yı! içinde 4. kez Moskova'da biraraya geliyorlar.

Washington zirvesinin ardından, silahsızlanma görüşmelerinin gündeminde stratejik nükleer silahların karşılıklı yüzde 50 indirimi, uzayın silahlandırılmasıyla doğrudan bağlı olan ABM anlaşmasına uyulması, nükleer denemelerin kontrolü ve bölgesel sorunlar yer alıyor. Sözkonusu sorunların çözümü için iki ülkenin dışişleri bakanları Şevardnadze ve Shultz'un yönetimindeki delegasyonlar üç kez biraraya geldiler. Son olarak 11-12 Mayıs tarihlerinde Cenevre'de yapılan görüşmelerden sonra pek çok konuda ilerleme sağlandığı ancak, Moskova zirvesinde imzalanması beklenen stratejik nükleer silahların yüzde 50 indirimini öngören anlaşmanın henüz hazır olmadığı açıklandı.

ANLAŞMAZLIK NOKTALARI

Silahsızlanma görüşmelerinde iki ülke arasında başösteren anlaşmazlık noktalarından biri, atom başlığı taşıyan denizden destekli Cruise füzeleri. ABD denizaltılarında konumlandırılan bu stratejik silahlarda indirimi reddederek anlaşmayı çıkmaza sokuyor. Son olarak Brüksel'de yapılan NATO toplantısında ABD Savunma Bakanı Carlucci, bu nükleer silah sisteminde indirimin anlaşmaya dahil olmayacağını açıkça dile getirdi.

ABD'nin bu konuda ayak diremesinin ardında, Pentagon'un uzun vadede 4 bin Cruise füzesi üretme planı yatıyor. Bunların bir kısmı atom, bir kısmı da konvansiyonal başlık taşıyor. Bu nedenle de nükleer ve konvanrsiyonel silahların ayrımı ve kontrolü sorunu ortaya çıkıyor. Sovyetler birliği bu tür silahlarla donanımlı denizaltıların düzenli aralıklarla su yüzüne çıkıp kapaklarını açmalarını ve gözetleme uyduları aracılığıyla kontrolünü öneriyor. ABD bu öneriyi hiçbir yöntemle ayrımv ekontkrol yapılamayacağı gerekçesiyle reddediyor. Hatırlanacağı gibi, ABD, INF anlaşmasında da uzun süre kontrol sorununu ileri sürerek imzalamamıştı.

Benzeri bir başka sorun da havadan destekli Cruise füzeleri (ALCM). ABD bu füzeleri taşıyan savaş uçaklarının bir kısmını anlaşmaya dahil etmek ve sınırlamak istemiyor.

1992'den itibaren F.Almanya, İngiltere, İtalya, Belçika ve Hollanda'nın Pershing 2 ve karadan destekli Cruise füzelerinin geri çekilmesi gerekiyor. Bunların yerine 1500 km. menzilli Cruise füzeleriyle donatılmış savaş uçaklarının sayısının artırılması ve yenilerinin yerleştirilmesi planlanıyor.

Nitekim, Nisan ayında İngiliz gaçetesi Daily Telgraph NATO'nun bu konuyla ilgili gizli raporunu açıkladı. NATO'nun raporuna göre İngiltere'ye yeni taktik nükleer füzeler, İskoçya ve İtalya'ya denizaltılara yeni Cruise füzeleri ve Belçika, Hollanda, İtalya ve F.Almanya'da da çifte kullanım amaçlı (hem konvansiyonel hem de nükleer silah taşıyan) savaş uçaklarının sayısının arttırılması planlanıyor. Sözkonusu raporun 27-28 Nisan'da Brüksel'de yapılan NATO Nükleer Planlama Grubu toplantısında görüşüldüğü tahmin ediliyor.

Füze koruma sistemlerinin sınırlandırılmasını öngören ABM anlaşmasına 1972'de imzalandığı şekliyle uyulması ve buna bağlı olarak uzayın silahlandırılmaması sorunları da anlaşmazlık noktaları olarak gündemde duruyor.

SON CENEVRE BULUŞMASI

Kıtalararası füzelerin kontrolünde taraflar ilkesel olarak anlaşmaya varırken, son 11-12 Mayıs Cenevre görüşmesinden sonra nükleer denemelerin kontrolü sorununda da önemli ilerlemeler kaydedildiği açıklandı. ABD Dışişleri Bakanı Shultz Cenevre'de yaptığı açıklamada, nükleer denemelerin kontrölü, sınırlandırılması ve nihayet durdurulabilmesi için olumlu gelişmeler kaydadildiğini ve bu soruna ilişkin bir belgenin Moskova'da imzalanabileceğini belirtti.

Bilindiği gibi, Amerika Senatosu uygulamada sorunlar yaratabilecek açık olmayan noktalar olduğu gerekçesiyle bugüne dek INF'yi onaylamadı. Son Cenevre görüşmesinde Shultz ve Şevardnadze tarafından anlaşmanın uygulanmasına ilişkin kimi noktalara açıklık getiren iki belge imzalandı. Sovyet Dışişleri bakanı Şevardnadze, Amerikan Senatosu'nun INF'yi onaylamama gerekçelerini iki belgenin yanıtladığına inandığını belirtti. Öte yandan, İngiltere Başbakanı Margret Thatcher, Federal Almanya ve İtalya dışişleri bakanları Hans Dietrich Genscher ve Andreotti de Moskova zirvesinden önce INF'nin Amerikan Senatosunda onaylanması isteğini dile getirdiler.

Cenevre'de yapılan son görüşmede çeşitli anlaşmazlık konularında önemli ilerlemelerin olduğu, ancak stratejik nükleer silahların indirimini öngören anlaşma için daha hazırlık yapılması gerektiği belirtiliyor.

NATO'NUN TAVRI

İngiliz gazetesinin ortaya çıkarttığı gizli rapor çeşitli vesilelerle dile getirilen nükleer silahların aşamalı modernizasyonu planlarıyla NATO, her dönemde silahsızlanma ve barış yolunda engeller yaratıyor.

Modernizasyon planına gerekçe olarak Varşova Paktı ülkelerinin konvansiyonal silahlarda üstünlüğü getirilirken, yine Varşova Paktı'nın konvansiyonel silahlarda indirim önerisi gözardı ediliyor. Ancak, güçlü barış hareketlerinin varolduğu Avrupa ülkeleri ile ABD her zaman görüş birliğine varamıyorlar. Bunda, başta Sovyetler Birliği'nin ve Varşova Paktı'nın yapıcı, somut önerileri ve yığınsal barış hareketlerinin aktiviteleri önemli rol oynuyor.

Bunların bir kazanımı olan, silahsızlanma ve barış için yapılan zirveler de gezegenimizde dehşet dengesinden güvenliğe giden yolun açılmasına hizmet ediyor.

Mitterrand yeniden seçildi

Fransa devlet başkanlığı seçimleri, son aylarda yapılan anketlerin gösterdiği gibi, ikinci turda ve Mitterand'ın yeniden başkan seçilmesiyle sonuçlandı. 8 Mayıs'ta yapılan ikinci turda Mitterand geçerli oyların yüzde 54,05'i gibi, başkanlık seçimlerinde onyıllardır rastlanmayan bir orana ulaşarak, bir yedi yıl daha Elysée Sarayı'nda oturmaya hak kazandı.

Seçimlere başbakan giren Jacques Chirac ise ilk turun ardından sağın diğer adayları R.Barre'ın açık, Le Pen'in de üstü kapalı desteğine rağmen yenik çıktı. Seçimlerin ardından Mitterand yeni bir başbakan atadı. Michel Rocard hükümetine Chirac hükümetine katılan siyasi güçlerden hiç biri katılmadı. Rocard hükümeti 5-12 Haziran'da iki tur olarak yapılacak erken parlamento seçimlerine kadar görev yapacak.

Çeşitli adayların katıldığı cumhurbaşkanlığı seçimi ilk turunda ortaya çıkan siyasi tabloda Mitterand-Chirac *cohabitation*'un aldığı oyun her iki tarafında, siyasi yelpazenin solunda ve sağında yaklaşık yüzde 15'erlik iki oy kümelenmesi görülüyor. Sağ kanatta Le Pen'in aldığı yüzde 14,4'lük oy seçimin ardından büyük yankı uyandırdı. Gerçekte faşist Le Pen ve partisi "Milli Cephe"nin böyle bir potansiyeli olduğu tahmin ediliyordu. Ama bu durumun yaklaşık her yedi Fransız seçmeninden birisinin ırkçı-faşist bir adaya oy vermesi şeklinde somutlanması çarpıcı olarak nitelendirildi.

Le Pen'in aldığı oylar, elbette ona ve Milli Cephe adaylarına oy veren dört milyondan fazla seçmenin de faşist olduğunu göstermiyor. Kaldı ki, Le Pen'in seçmenlerinden en az beşte birinin ikinci turda Mitterand'a oy vermesi böyle olmadığının bir göstergesi. Ne ki, esas olan faşizmin böylelikle bir toplumsal meşruiyet kazanması. Batı'nın en büyük sosyal problemi olan işsizlik karşısında, genel olarak Batı'daki ve özel olarak da Fransa'daki faşist hareketlerin, işsizliğin yegane sebebinin yabancılar olduğu şeklindeki demagojileri yaygınca etki yaratabiliyor ve bu hareketlerin gelişmesinde yabancı düşmanlığına dayalı ırkçılık en başta gelen faktör. Buna karşılık Batı'nın "aşırı sağ"a da hayat hakkından söz ettiği sürece bu hareketler insanlık düşmanı eylemlerini azdıracaklar.

Merkezin sağındaki partiler, 5-12 Haziran seçimlerinden şimdiden umutsuz gözüküyorlar. Zira Mitterand'ın başkanlık seçimindeki başarısının hemen ardından aksi yönde bir seçmen eğilimi beklemek sözkonusu değil. Ne ki, Mitterand'ın ve Sosyalist Parti'nin güçlenerek çıkması beklenen bu seçimlerin çok şeyi değiştirmesi de beklenmiyor.

..DÜNYA'dan...DÜNYA'dan...DÜNYA'

kısa haberler

..DÜNYA'dan...DÜNYA'dan...DÜNYA'

- *Mayıs ayı başında 3 bin İsrail askeri Güney Lübnan topraklarına girerek, bu bölgedeki Filistin mülteci kamplarına saldırdı. Savaş uçakları, tanklar ve helikopterlerle desteklenen saldırı harekatı İsrail'in 1985'den bu yana Lübnan'a karşı giriştiği en büyük saldırı olarak nitelendiriliyor. Saldırı harekâtı sırasında 16'nın üzerinde Lübnan köyü ve kasabasına giren İsrail askerleri Filistinli avına çıktılar. Dünya çapında protestolara neden olan saldırı harekâtı sonrasında İsrail Savunma Bakanı* ***İzhak Rabin*** *İsrail televizyonuna verdiği demeçte* ***"Böylesi temizlik harakâtlarının zaman zaman gerekli olduğunu"*** *söyledi.*

- *Sovyet askeri birliklerinin 15 Mayıs'tan itibaren Afganistan'dan çekilme hazırlıkları devam ederken, Mücahitler başkent Kabil'e roket saldırısında bulundular. Mücahidlerin, bir çocuk yuvası yakınlarına roketlerle saldırmaları nedeniyle çoğunluğu çocuk 12 Afganlı yaşamını yitirdi. Çok sayıda yaralı hastanelerde tedavi altına alındı.*

  Öte yandan Afgan hükümetinin izlediği ulusal uzlaşma politikası yeni gelişmelere neden oluyor. Geçtiğimiz günlerde Pakistan'da yaşan ***192 Afgan göçmeni*** *Afganistan'a geri döndü. Afgan hükümeti geri dönecek Afgan mültecileri için sınır bölgelerinde 10 bin kişilik konutlar hazırladı. Bu bölgelerde kullanılmak üzere 50 milyon Afgani (Afgan parası) ayırdı.*

- *7 Mayıs'ta Roma'da 200 bin kişinin katıldığı Güney İtalya'daki ekonomik geri kalmışlığı ve işsizliği protesto amacıyla bir gösteri düzenlendi. İtalyan sendikalarından CGIL, CISL ve UIL'in çağırısıyla Güney İtalya'dan 900 otobüs, 3 gemi ve 9 trenle gelen yüzbinlerce İtalyan hükümetin politikasını protesto ettiler.*

- *Nisan ayı sonunda Lüksemburg Komünist Partisinin 25. Kongresi toplandı. Kongre sonunda yeni seçilen Merkez Komitesi yaptığı ilk oturumunda* ***Rene Urbany****'yi yeniden parti başkanlığına seçti.*

- *Güney Kore'de yapılan parlamento seçimleri sonunda iktidar partisi mecliste çoğunluğu kaybetti. Başbakan* ***Ro Thae U****'nun partisi 299 milletvekilliğinden 122'sini kazanabildi. Diğer milletvekillikleri 6 bağımsızla 3 muhalefet partisi arasında dağıldı. Bu seçimler sonucunda Güney Kore'de başgösteren hükümet krizine çözüm yolları aranıyor.*

- *Nikaragua hükümeti ile Kontralar arasında imzalanan 60 günlük ateşkesi süresiz kılabilmek için başlatılan görüşmeler anlaşma sağlanamadan kesildi. Görüşmeler sürerken Reagan'ın Nikaragua'ya uyguladığı ekonomik ambargoyu 1 yıl daha uzatma ve Kontralara yardımı sürdürme kararı büyük rol oynadı. ABD'de Beyaz Saray'dan yapılan açıklamada, bu kararların Nikaragua'daki muhalafeti güçlendirmek için önem taşıdığı belirtilerek, ABD'nin Nikaragua'nın içişlerine müdahalesi açıkca belirtildi.*

  Öte yandan Nikaragua hükümeti ile Yatama örgütü arasında süresiz ateşkes anlaşması imzalandı. Nikaragua'nın Atlantik kıyısında yaşayan kızılderili azınlığa ait 200 kişilik bir örgüt olan ***Yatama,*** *Kontralarla birlikte sandinist hükümete karşı silahlı mücadele sürdürüyordu. Yapılan anlaşmaya göre ise 11 gruptan oluşan 200 kişilik Yatma örgütü, bundan böyle Sandinist Halk Ordusunun yönetiminde Nikaragua'nın kuzey sınırında sınır koruyucuları olarak görev yapacak.*

- *Demokratik Almanya lideri Erich Honecker'in* ***"nükleer silahlardan arındırılmış bölgeler üzerine uluslararası forum"*** *toplanması girişimine destekler artıyor. Meksika Cumhurbaşkanı Miguel dö la Madrid, Erich Honecker'e gönderdiği mektupta, Meksika hükümeti olarak forumda oluşturulacak komisyonlardan birinde Güney Amerika'nın nükleer silahlardan arındırılmış bölge oluşu konusunun da ele alınmasını önerdi. Federal Almanya'da Sosyal Demokrat Parti ile Hür Demokrat Parti de foruma katılacaklarını açıkladılar. Hindistan ve Filipinler de büyükelçilikleri aracılığıyla Erich Honecker'e gönderdikleri mektuplarla foruma katılacaklarını bildirdiler.*

- *İsrail Savunma Bakanı İzak Rabin 5000 kadarı askeri cezaevlerinde olmak üzere 10 bin 600 filistinlinin tutuklu bulunduğunu açıkladı. Kudüs Postası gazetesinin haberine göre de, bunlardan bin kadarı herhangi bir mahkeme kararı olmaksızın gözaltında bulunuyorlar.*

Tartışılan Demokrasidir

Baştarafı 1. sayfada

geçen 8 yıl, halklarımız için derin acılar, yoksulluk ve sefalet, ilerici sol güçlere yönelik tarifi olanaksız baskı ve zulüm, kültürsüzleştirilen bir toplum, yıllarca geriye götürülen bir ülke anlamına geliyordu. Bu nedenle, 12 Eylül'ün gayri meşruluğu, halk düşmanı karakteri hiç unutulmadı, unutulmayacak da.

12 Eylülcüler, demokrasiyi kazanma mücadelesindeki haklı çıkışlardan tedirgindirler. Demokratik bir rejimi bir türlü içlerine sindiremeyen bu güçler, toplumun herhangibir kesiminden ne zaman ekmek ve özgürlük talebi yükselse, önce devlet terörüyle karşı koyuyorlar, ardından "12 Eylül'e geri dönme" demogojisiyle yeni korku ve endişeler yaratarak hakları için harekete geçmek isteyenleri geriletmeye çalışıyorlar. Işçi mitinglerine polis baskısı yetmiyor, toplu grev istemi "12 Eylül'e dönüşle" tehdit ediliyor. Muhalefet partilerinin çalışma yaşamıyla ilgili anayasa değişikliği için biraraya gelmeleri de aynı tehditle karşılanıyor.

1 Mayıs üzerindeki yasaklara karşı çıkan, 1 Mayıs'ta özgür gösteri hakkını savunan ilericilerin, sendikacıların, aydınların 1 Mayıs'ı yasal ve yığınsal olarak kutlama girişimlerini baskı ve yasakla engellemeye çalışan, 1 Mayıs gününü terör ve korku ortamına dönüştürenler de aynı mantığa sarılıyor. Üniversite gençliğinin polisin üniversiteden uzaklaştırılması istemine polis terörüyle karşılık verenler, öğrenci derneklerini yasa dışı göstermek isteyenler "İşte 12 Eylül" diye feryat ediyorlar. Tüm bunlar, yükselen demokrasiyi kazanma mücadelesini önlemeyi amaçlıyor; Evren'in son darbe tehditide bunun yüksek sesle ifadesi oluyor.

Kuşkusuz, burada tartışılan demokrasidir ve ülkenin politik gündeminde demokrasi sorunu bütün ağırlığı ile durmaktadır.

Yeni 12 Eylülleri, darbe ihtimallerini, ordunun politik yaşama müdahalesini toptan yoketmenin yolu demokrasiyi kazanmak ve sağlam güvencelere bağlamakla olanaklıdır. Bunun için, barış ve demokrasi güçlerinin her türlü darbe tehditlerine kararlı bir biçimde karşı çıkması, halkın ekmek ve özgürlük uğrundaki mücadelesine destek vermesi gerekiyor.

SOL BİRLİK

Darbe tehditleri sökmeyecektir

Baştarafı 1. sayfada

gulanmıştır. Sekiz sene sonra şunu görmekteyiz ki, faşizm düzenin sorunlarını çözememiştir. Ekonomik bunalım aşılamamıştır. Ülke geçen sekiz yıl içinde büyük miktarda dış borçlanmalara gitmiş ve bugün borçlarını ödeyememenin eşiğine gelmiştir. Enflasyon aşağı çekilememiş büsbütün tırmanmıştır. Politik istikrarın da sağlanabildiği söylenemez. Her ne kadar ANAP geçen seçimlerde yüzde 36'lık oyla milletvekillerinin üçte ikisini almışsa da, bu hükümetin beş sene işbaşında kalabileceğine kimse inanmamaktadır. Hele de sonbaharda yapılması planlanan yerel seçimlerde ANAP'ın oy oranı daha da düşerse, yeni genel seçimler kaçınılmaz olacaktır.

Faşizm işçi sınıfının, emekçi halkın, öğrencilerin, aydınların ve Kürt halkının mücadelesini uyguladığı yoğun terörle geriletebilmiş ama yok edememiştir. Bugün tüm yasaklara ve baskılara karşın işçilerin, öğrencilerin, ilerici politik tutuklu ve hükümlülerin ve onların yakınlarının, Kürt halkının mücadelesi gelişmektedir. Rejim tüm çabasına karşın gelişen bu mücadele karşısında geri adımlar atmak zorunda kalmaktadır. Bu geri adımlarını çeşitli manevralarla telafi etmeye çalışmakta ama tepkiyle karşılanmaktadır. En son örnek Diyarbakır cezaevidir. Askeri cezaevinde kazanılan haklar, cezaevi Adalet Bakanlığına devredilince iptal edilmiş, ama cezaevindekilerin ve dışarıdakilerin mücadelesiyle yeniden kazanılmıştır. Bu durum "kazanılmış haklarını korumak, onlara sahip çıkmak" bilincinin geliştiğini göstermektdir.

Rejim henüz olaylara hakim olamaz duruma gelmemiştir ama gidişat iyi değildir. Bu nedenle bir "uyarıda" bulunmak gereği hissedilmiştir.

Açıktır ki, Türkiye ve T.Kürdistanı'nda, henüz güncel bir tehlike durumunda olmasa da hiç kimse artık bu ülkede işçi sınıfının, emekçilerin ve Kürt halkının mücadelesine karşı yoğun bir saldırı başlatacak olan yeni bir askeri darbe olmayacağının güvencesini veremez. Bu nedenle tüm ilerici ve demokratik güçleri ortak bir göve bekliyor. Yeni bir darbe tehlikesine karşı işçi sınıfını, emekçileri Kürt halkını uyarmak, bu tehlikeyi bilince çıkarmak. Yaşanan bunca deneyden sonra "yeniden darbe olmaz, demokrasiye bağlıyız vb." türünden açıklamalar kimseyi ikna edemez, kandıramaz. Kimse, 12 Eylül 1980 cuntasının şefi Evren'den demokrasi dersi almayacağı gibi, onun demokrasiye bağlılığı konusunda verdiği teminatlara da inanmaz, ikna olmaz. Türkiye ve T.Kürdistanı'nda ne demokrasi vardır, ne demokratik kurumlar ve kurallar işlemektedir ve ne de yeni bir darbe tehlikesi ortadan kalkmıştır.

İşçi sınıfı, emekçiler, öğrenciler, Kürt halkı mücadeleyle rejimin yasalarını çatlatıyor, sesini yükseltiyor, haklarını genişletmeye başlıyor. Yeni darbe tehditleri bu mücadeleyi durduramayacaktır. Yeni bir darbe tehlikesini bugünden bilince çıkarmak, darbeye karşı olan tüm güçlerle birlikte onu geri püskürtmek için direniş bilincini de bugünden daha güçlü hazırlamak demektir.

Özgür 1 Mayıslar İçin İleri

Baştarafı 1. sayfada

çesiyle reddedildi. Valiliğin mitinge izin vermemesi büyük tepkiyle karşılanırken, çok sayıda aydın, politikacı, sendikacı, sanatçı, bilim adamı ve çeşitli mesleklerden emekçiler ortak bir açıklamayla, 1 Mayısların işçilerin uluslararası dayanışma günü olarak yasal ve yığınsal olarak kutlanması gerektiğini vurguladılar.

İstanbul'da Zafer Sineması'nda DİSK Genel Başkanı ve SHP milletvekili A.Baştürk'ünde katılacağı "Yasakları protesto" basın toplantısı sinema sahibinin polisin baskısı sonucu yeri vermekten vazgeçmesi nedeniyle yapılamazken, bir çok şehirde de 1 Mayıs kutlama girişimlerine çeşitli gerekçelerle izin verilmedi.

Ankara da, SHP'nin ve Sosyalist Parti'nin 1 Mayıs kutlama girişimleri engellenirken, İzmirde düzenlenmek istenen "1 Mayıs'a Selam" şenliğine izin verilmedi. Şenliği desteklediklerini açıklayan Gün, Yarın, Yeni Çözüm, Toplumsal Kurtuluş, Yeni Aşama, Emek Dünyası, Gençlik Dünyası dergilerinin yöneticileri siyasi polise çağırılarak ifadeleri alındı. 1 Mayıs'ı kutlama girişimlerinin tümü polis tarafından engellenirken. İnsan Hakları Derneği'nin düzenlediği "Türkiye'nin Dünü Bugünü" konulu panele de valilikçe izin verilmedi. Insan Hakları Derneği'nin Çalışma Hakkı ve Çalışma Yaşamının Demokratikleştirilmesi Komisyonu da Türkiye'de çalışma hakkının büyük ölçüde ihlal edildiğine değinerek bir açıklamayla, "Komisyonumuz 1 Mayıs'da emekçilerin toplantı hakkına yapılan fiili engellemeleri ve saldırıları, çalışma hakkına yönelik saldırıların önemli bir parçası saydığını belirtir" dedi.

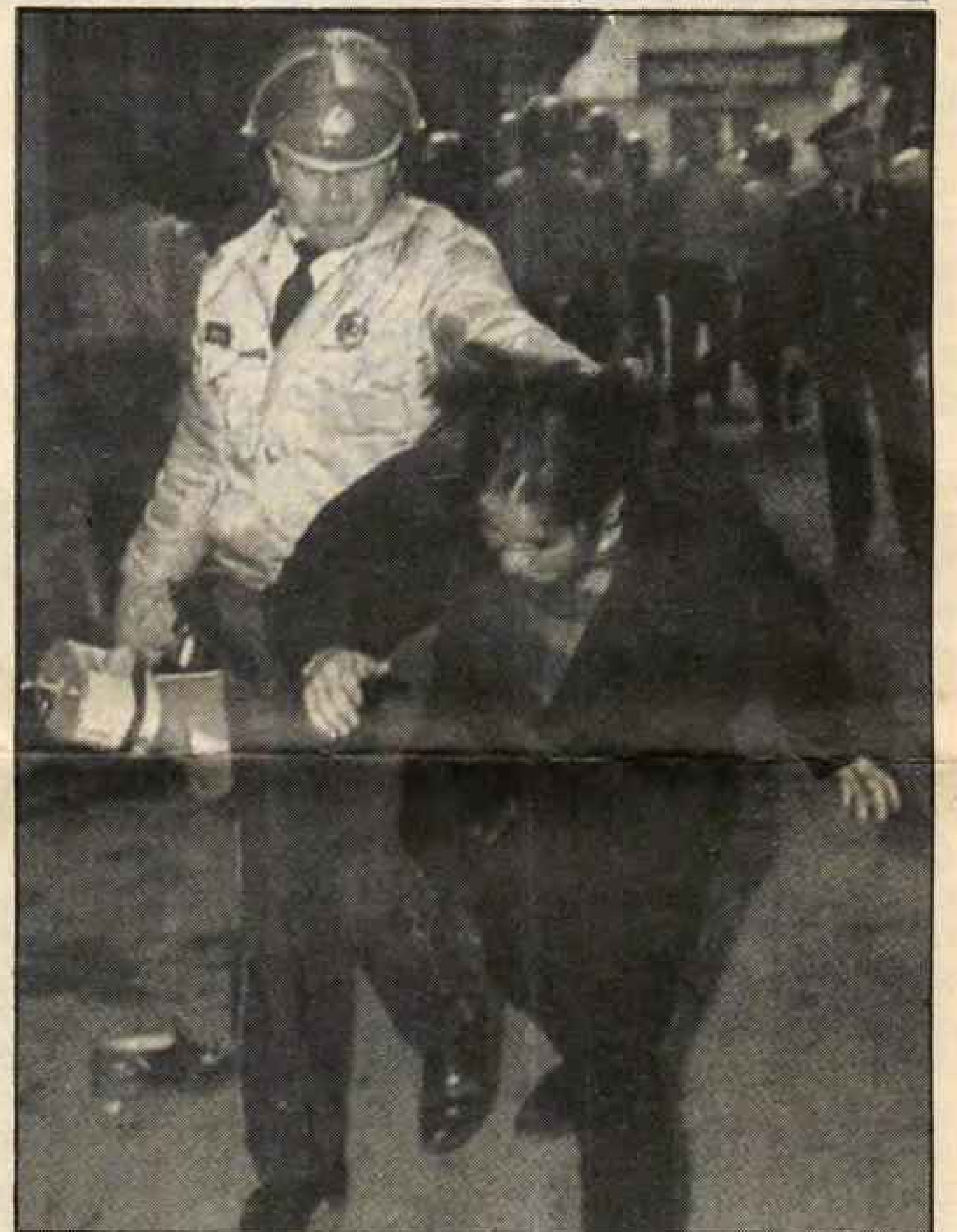
SHP Genel Başkanı Erdal Inönü'de 1 Mayıs kutlamalarına izin verilmemesini eleştirerek, "1 Mayıs bütün dünyada emeğe saygıyı göstermek için bir gündür. 1 Mayıs işçi bayramıdır Emeğe saygının günüdür 1 Mayıs. 1 Mayıs'ı takvimden çıkartamayız. 1 Mayıs'ı yaşayacağız. Yapılacak şey barış içinde insanların emeğe saygısını göstermektir. Demokrasilerde bu yapılır. Bunları yapmadıktan sonra, insanları korkuttuktan sonra, kavgayı körükledikten sonra Türkiye'de demokrasiyi yerleştiremezsiniz" dedi.

Rejim, 1 Mayıs öncesi bir yandan yoğun baskı ve terör ortamını sürdürürken bir yandan da hükümet yetkilileri açıklamalarda bulunarak, "polisin vazifesini yapacağı!" tehditlerini savurdular. Emniyet Genel Müdürlüğü 1 Mayıs dolayısıyla güvenlik önlemlerinin arttırıldığını, kritik yerlerde sivil polislerin bulunduğunu açıklarken, 1 Mayıs öncesinde alarm durumuna geçirilen polis kentlere giriş çıkışlarda kimlik kontrolünün yanısıra kent içlerinde de geniş operasyonlar düzenledi.

1 Mayıs Alanına Doğru

1 Mayıs sabahı içlerinde SHP milletvekillerinin de bulunduğu bir grup, SHP İstanbul İl Merkezi önünde toplanarak Taksime yürümek istedi. Ancak, Sıraselviler Caddesinde polisin saldırısına uğrayan kalabalık dağıldı. Bir süre sonra, İstiklal Caddesi'nden Taksim'e doğru ikinci bir yürüyüş başlattılar. İstiklal caddesinde ve çevre sokaklarda barikat kuran "çevik kuvvetler" 1 Mayısçılara karşı saldırıya geçti. Saldırı karşısında kolkola girerek kararlı biçimde direnen 1 mayısçılar dağılmadı. Polisin cop darbeleri altında bir çok kişi yaralanırken, bir genç de beyin sarsıntısı geçirdi. 1 Mayısçıları alkışlayan ve polisin saldırısını protesto eden çevre evlere polis girerek bir çok kişiyi gözaltına aldı.

1 Mayıs eylemleri sırasında gözaltına alınan çok sayıda sendikacı, avukat emekçi, genç emniyet müdürlüklerinde ağır işkencelerden geçirilirken, 1 Mayıs günü Istanbulda yaşanan olaylar demokrasilerde varolan gösteri hakkının baskı ve terörle engellenmesi, "demokrasiye geçtik" demogojilerinin açığa çıkmasını, 12 Eylül keyfiliğinin ve varlığının hala sürüyor olmasını bir kez daha ortaya çıkardı.

1 Mayıs'ın ardından, Petrol-İş, Otomobil-İş Kristal-İş sendikaları da yayınladıkları ortak bir bildiriyle, polisin saldırgan tutumunu kınayarak, bu saldırgan zihniyetin keyfiliğin ve zorbalığın ta kendisi olduğunu belirttiler. İktidarın zorba ve hukuk dışı tavrını eleştirdiler.

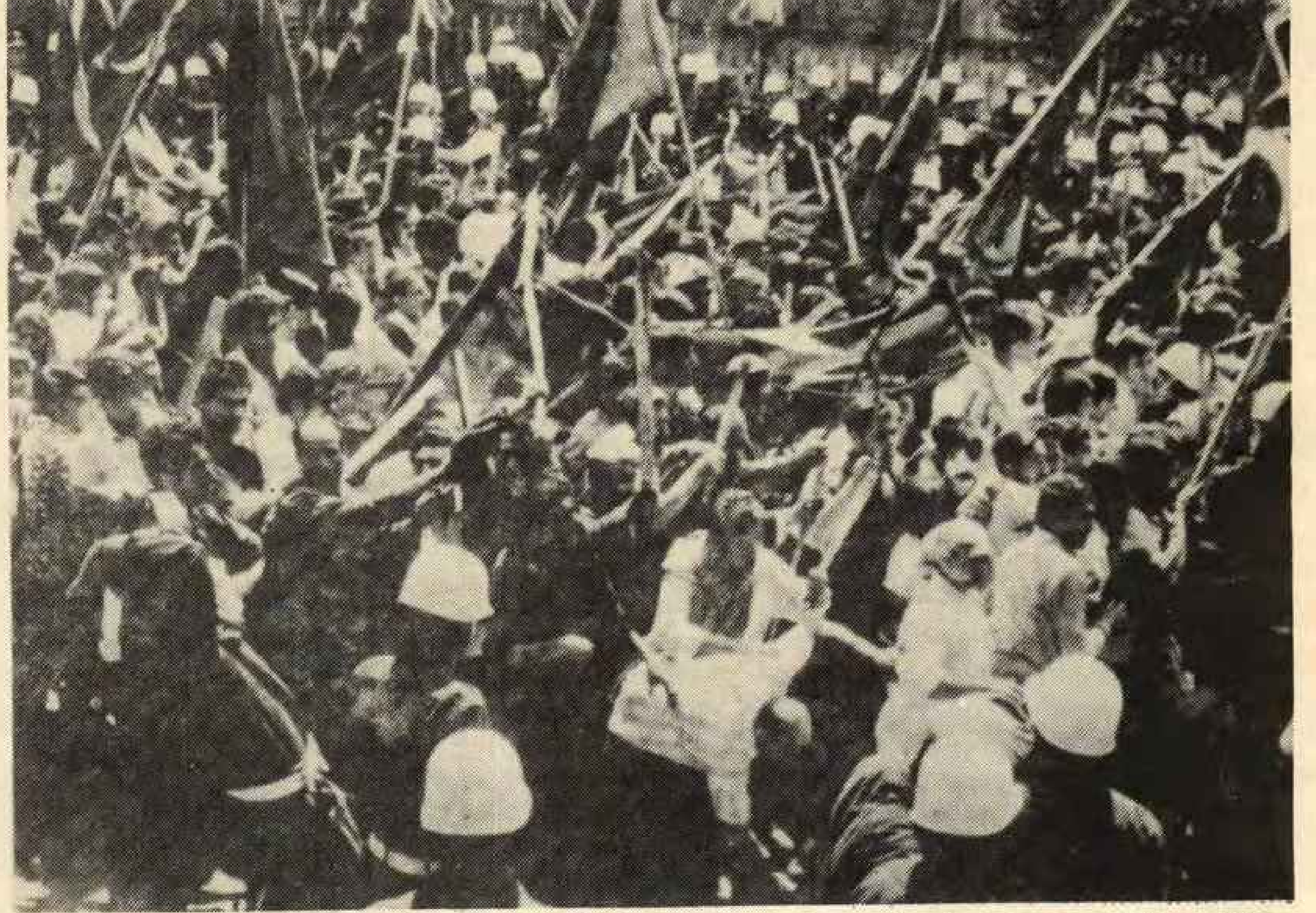
1 Mayıs 1988'de, 1 Mayıs üzerindeki yasağa karşın toplumun en geniş güçleri alanlarda emeğin bayramını kutladılar. Tüm saldırılara karşın sönmeyen 1 Mayıs geleneğini yaşatan ernekçiler, bu alanda da demokrasi istemini yükselttiler.

1 Mayıs'ı yasaklar altında tutan, 1 Mayıs kutlamaları ve 1 Mayıs'ın işçi bayramı olduğu gerçeğini savunanları "12 Eylül'e dönmekle" tehdit eden 12 Eylülcüler, 1 Mayıs öncesi ve sonrasında yine demogojilerle kışkırtıcı bir terör ortamı yaratmaya çalıştılar. Ancak yükselen demokrasi mücadelesi, iş, ekmek ve özgürlük istemi tüm tehdidlere rağmen bastırılamadı, bastırılamayacak.

DÜNYADA 1 MAYIS...

- Moskova'da Kızıl Meydan'da yapılan ve yüzbinlerce kişinin katıldığı 1 Mayıs gösterilerinde Sovyet halkı SBKP'nin ve Sovyet devletinin yapıcı dış politikasını desteklediklerini ve insanlığın savaşlardan ve in-ğınsal kırım silahlarından kurtulması istemlerini dile getirdiler.
- F.Almanya'da 1 Mayıs Alman Sendikalar Birliği DGB'nin 700'ü aşkın kent ve kasabada düzenlediği gösterilerle kutlandı. 1 Mayıs gösterilerinde "Herkese iş, herkese adalet ve eylem birliği" istendi.
- İtalya'da üç büyük sendikanın 200'ü aşkın bölgede düzenledikleri 1 Mayıs gösterilerinde "Barış, iş, gelişme" çağrısı yapıldı.
- Yunanistan'da, onbinler ABD Yunanistandan dışarı "belgisiyle 1 Mayıs gösterilerinde yer aldı.
- Fransa'da Genel İş Konfederasyonu'nun düzenlediği gösterilerde ana belgi "İşsizliğe sosyal yıkıma ve ırkçılığa karşı savaşım" idi. Paris'te CGT'nin düzenlediği gösterilerde onbinler, "Biz hak eşitliği, özgürlük ve barış için savaşıyoruz" diye haykırdı.
- İsrail'in başkenti Tel Aviv'de 200 bini aşkın kişi yapılan mitingde "İsrail ile Filistin arasında şimdi barış" istemini yükselttiler.
- Güney Afrika'da yasağa rağmen büyük kentlerde 1 Mayıs gösterileri düzenlendi ve ırkçı rejim kınandı.
- İspanya'da iki büyük sendikanın 11 kentte birlikte düzenlediği 1 Mayıs gösterilerinde ana belgi işsizliğe karşı savaşım oldu.
- Portekiz'de onbinlerce kişi 1 Mayıs'da hükümetin çalışma yasasında planladığı değişime karşı başkent Lizbon'da yürüdü.
- Binlerce Şili'li yurtsever 1 Mayıs'ta yaptıkları gösterilerde Pinochet'in istifa etmesini baskılara son verilmesini ve demokratik hak ve özgürlüklerin güvence altına alınmasını talep ettiler. Şilili emekçilerin 1 Mayıs gösterilerine saldıran polis çok sayıda yurtseveri gözaltına aldı.

Yeni 15-16 Haziranlar gelecektir

18 yıl önce, 15-16 Haziran 1970'de işçi sınıfı sendikal haklarını korumak için İstanbul ve İzmit'te ayağa kalktı. 15-16 Haziran, Türkiye işçi sınıfının tarihinde kitlesel olarak, haklarını korumak için mevcut yasaları aşarak harekete geçmenin ilk örneğidir. Olaylar şöyle gelişir:

Tekelci burjuvazi işçilerin henüz yeni kurulmuş olmasına karşın DİSK'te örgütlenmelerinden, Türk-İş'in güç kaybetmesinden rahatsızdır. Bunu önlemek için 274-275 sayılı sendikalar kanunu değiştirmeye yönelir. Yapılacak değişiklikle Türk-İş'in dışındaki bir sendikaya yaşama hakkı tanımamak amaçlanmaktadır. 12 Haziran 1970 tarihinde yayınlanan DİSK Genel Başkanı Kemal Türkler imzalı basın açıklamasında durum şöyle anlatılır:

"Sendikalar Kanunu'nu değiştiren yeni tasarı, ekspres sürati ile, Millet Meclisi'nde üç buçuk saatte görüşülüp kabul edildi. (...) AP, CHP ve GP oylarının birleştiği yeni tasarı işçilerin serbestçe sendika seçme özgürlüğünü yok etmektedir. Memleketimizde faşist sendikacılığı geliştirmenin temelleri atılmaktadır. Bundan sonra, Türk-İş dışında bulunan işçi sendikalarına hayat hakkı tanınmayacak, işçiler, üyesi olmadıkları halde, haraç şeklinde Türk-İş'e aidat ödemek zorunda bırakılacaktır."

Bu gelişme üzerine işyerlerindeki bilinçli işçiler tartışmaya ve aralarında toplantılar düzenlemeye başlarlar. Gereken çalışmaları yürütmek amacıyla komiteler kurulur. Bunlara "anayasal direniş komiteleri" adı verilir.

3 Haziran 1970 tarihinde yapılan DİSK Yönetim Kurulu toplantısında da eylem türlerini belirlemek ve bir rapor hazırlaması amacıyla bir komite kurulması kararlaştırılır. Oluşturulan komite, işyerlerindeki gelişmeler paralel bir rapor hazırlar ve "anayasal haklar için direniş hakkının kullanılması ve anayasal direniş komitelerinin kurulması" önerir.

15-16 Haziran'da yapılacak yürüyüşün yönetimini "Anayasal Direniş Komitesi" alır. Komite, Cumhurbaşkanı, Başbakan ve Meclis'te grubu bulunan partilere şu telgrafı çeker:

"27 Mayıs Anayasası'nın temel esprisi olan direnme hakkımızı, tasarılar Meclislerden alınıncaya kadar kullanmaya kararlıyız. Sizi uyarmayı tarihsel ve ulusal bir görev sayarız."

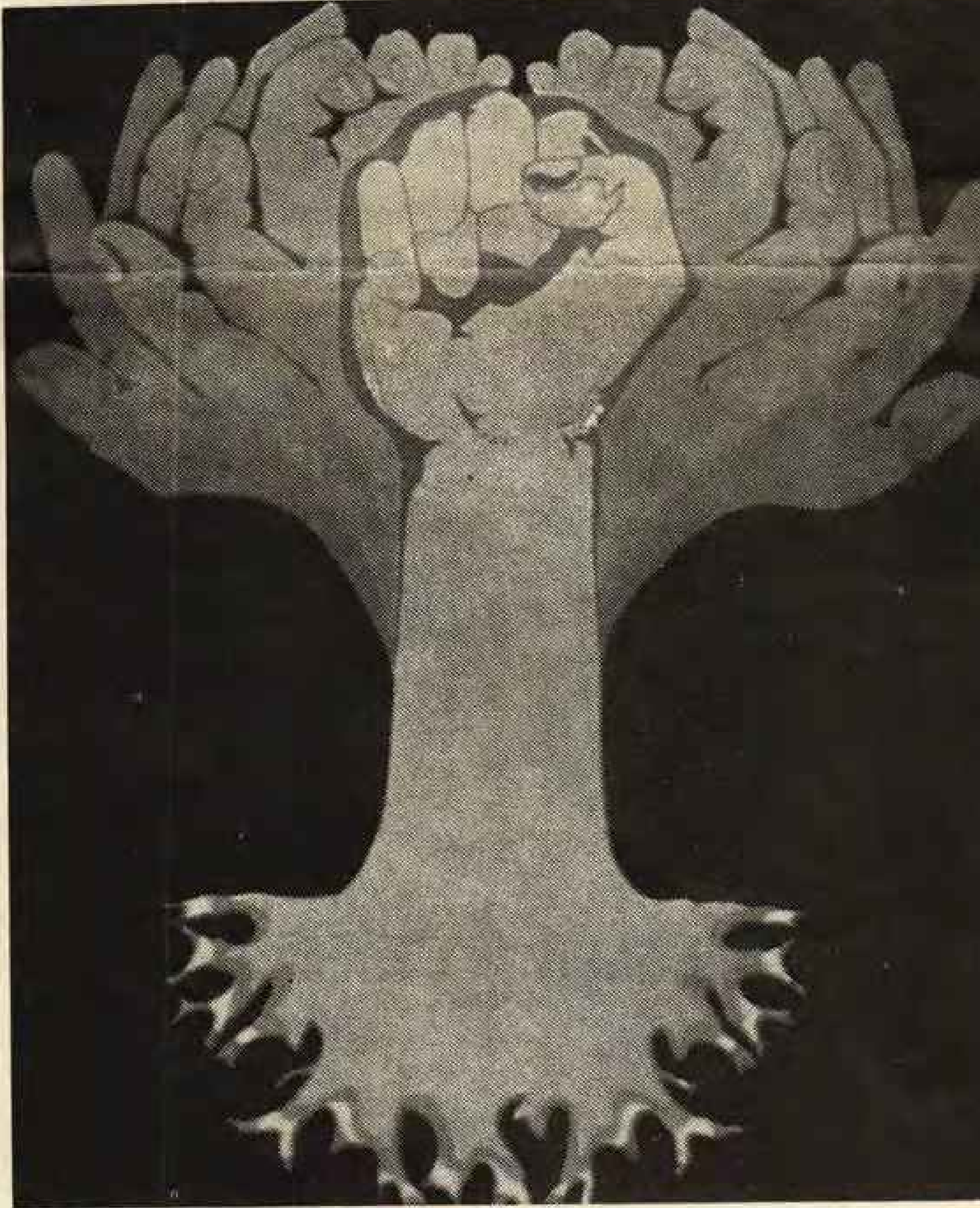
Benzeri türden 10 bin kadar telgraf gönderilmiştir.

15 Haziran günü fabrikalar yürüyüşe ve direnişe geçerler. Yürüyüşe katılan başlıca fabrikalar şunlardır: AEG-ETİ, Aksan, Arçelik, Auer, Aygaz, Bürosan, Çelik Endüstrisi, Çelik Halat, Chysler, Cibali Tekel Kutu, Demirel Kollektif Şirketi, Derby Lastik, Devlet Malzeme Ofisi, Eas Akü, Elektro-Metal, Esaş, Eternit, Gıslavet, Gazal, Grundig, Haymak, Hoover, Koruma Tarım İlaçları, Magirus, Makina-Tarım, Mutlu Akü, Otosan, Philips, Profilo, Rabak, Singer, Simko, Simso, Sungurlar Kazan, Şakir Zümre, Türk Demir-Döküm, Türk-Kablo, Türkeli, Uzel Traktör.

15 ve 16 Haziran günleri boyunca yürüyüşü engellemek isteyen polis ve ordu birlikleri ile işçiler arasında çatışmalar oluyor. İşçi kollarının birleşmesini engellemek amacıyla İstanbul'da köprüler açılıyor, vapur seferleri iptal ediliyor. Beş kişi ölüyor 200 kişi yaralanıyor ve sıkıyönetim ilan ediliyor.

Burjuvazi 15-16 Haziran olaylarının büyümesini ve yayılmasını engelleyebiliyor. Esasen işçi hareketinin örgütlülük düzeyi de o sıralarda daha ileriye gitmeye uygun değildir. Ancak 274-275 sayılı yasalardaki değişiklik de gerçekleşemiyor.

15-16 Haziran 1970'in toplumdaki yankıları büyüktür. Türkiye işçi sınıfı "var mıdır, yok mudur", "bağımsız bir eylem gücü var mıdır" tartışması yapan herkese, dosta ve düşmana varlığını gösteriyor. Gelecek yılların büyük işçi direnişlerinin ilk adımı atılıyor.

Günümüzde ise işçi hakları 1970 yılının çok gerisindedir. Sendikalar, toplusözleşmeler ve grevlerle ilgili yasalar işçilere haklarını savunmak için pek az olanak tanımaktadır. DİSK kapatılarak malvarlığına el konulmuştur.

1970 sonrasındaki yıllarda ülkede sanayinin gelişmesi, işçi sınıfının sayısının artmasının yanısıra, işçi sınıfı yeni ekonomik ve siyasal eylemler içinde de deneyim kazandı. İkinci ve üçüncü kuşak işçiler ortaya çıktı. Bunlar işçi aileden gelen, köy hayatının veya küçük üreticiliğin etkilerinden, izlerinden önemli oranda arınmış işçilerdir. Ayrıca çeşitli sanayi işletmelerinin ihtiyaçlarına uygun olarak da lise veya teknik lise mezunu, yani önemli denilebilecek bir eğitim görmüş işçilerin sayısı da artmaya başladı. Bu yeni işçi kuşakları ve ülkedeki baskı rejimi ile birlikte işçi sınıfının haklarına getirilen büyük kısıtlamalar işçi sınıfı mücadelesinde yeni gelişim yollarını gündeme getirmektedir.

Artık sendikaların işverenle imzaladıkları sözleşmelere sesini çıkarmadan evet diyen işçilerin yerine, sendika yönetimini zorlayan, gerektiğinde protesto eden, aleyhinde yapılmış uzlaşmalara karşı sesini yükselten bir işçi sınıfı almaktadır. Bu durum en başta işverenleri tedirgin etmektedir. İstanbul Sanayi Odası, İstanbul Ticaret Odası ve TÜSİAD toplantılarında şu görüş endişeyle dile getirilmiştir: "Eskiden işverenler fabrikalara giremezdi, şimdi sendikacılar giremiyor."

Gazeteler sendika şube yönetimlerini, hatta sendika merkezlerini protesto eden işçilerin haberleriyle doludur. İşçi sınıfının Türk-İş'in işçi haklarını savunmayan çizgisine karşı tepkisi büyümektedir. Türk-İş'in yemek boykotunun tabanın büyük zorlamasıyla yapıldığı bilinen bir gerçektir. Son olarak Türk-İş yönetiminin kamu kesimi işyerleriyle ilgili olarak hükümetle yaptığı yüzde 58'lik zam anlaşması tabanda tepkiyle karşılanmıştır. Türk-İş bünyesindeki bazı sendikalar anlaşmayı onaylamadıklarını belirtmişlerdir.

Özal hükümetinin bir diğer girişimi de "iş yasalarının yumuşatılması"dır. Bu şekilde, hem işçi harekitinin baskısının, hem de ILO'nun ülkedeki iş yasalarıyla ilgili protestolarının hafifletileceği düşünülmektedir. Ne var ki, yapılan değişikliklerin özle ilişkili olmadığı açığa çıkmış bulunmaktadır. Hükümet her zamanki gibi, öze ilişkin bir değişiklik yapmadan görünüşü kurtarmaya çalışmaktadır. Örneğin değişiklik tasarısında, "sendikaların ekonomik konularla ilgili açıklama yapmaları, siyaset yapmak yasağının kapsamı dışına çıkartılmıştır". Bu değişiklik sendikaların siyaset yapma yasağı kaldırılıyormuş gibi kamuoyuna sunulmak istenmektedir. Oysa ki, ekonomik konularda konuşmak, açıklamalar yapmak, sendikaların varlığının doğal bir gereğidir. Ekonomik konularda bile görüş açıklayamayacaklarsa sendikalar neden vardır?

Önümüzdeki yaz ayları bir çok toplu sözleşme görüşmesinin gündeme geleceği aylardır. Bu ayların "grev ayları" olacağını söylemek şimdiden mümkündür. Grevlerle birlikte bir çok dayanışma toplantıları, yasal ve yasal olmayan gösteriler de olacaktır. Bu dönemde işçi sınıfının eylem birliğini sağlamak için önemli adımlar atmak açık bir zorunluluk olarak ortaya çıkmaktadır. Enflasyona, sürekli yükselen hayat pahalılığına, yasal kısıtlamalara, antidemokratik ve faşist basılara, işverenle ve hükümetle işçi sınıfının çıkarları aleyhine uzlaşma eğilimine karşı işçi hareketi grevler ve diğer eylem biçimleriyle bir yükselme dönemine girmektedir. Grev yapılmakta olan işyerlerinin sayısı bugün bile az değildir. Çeşitli dayanışma eylemleri, ülke çapında yapılacak ortak protesto eylemleri ve tabanın toplusözleşme görüşmelerinde ağırlığını hissettirmesi ve tüm bunların toplamı olarak işçi sınıfının hak arama mücadelesinin başarılar elde ederek yükselmesi, tüm toplumdaki mücadelenin gelişmesine önemli bir ivme katacaktır.